

קדבות הדמים שחיסלו את משטר פרון העולם הזה

סיפור השער:

נוער הזהב יורד לערבה

מס' 937 שנה 19
י"ג תשרי תשמ"ז
29.9.1955
המחיר: 350 פרוטה

בלי מורא -
בלי
משוא פנים

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורכת־משנה:
רוב איתן, ברוד נאלי, אורי סלע

עורך כיתוב:
איתן נבירול
הכתב הראשי:
עמנואל פרט
עורך תכנית:
סימה אילן
צלם המערכת:
יהודה זעירא

חברי המערכת:

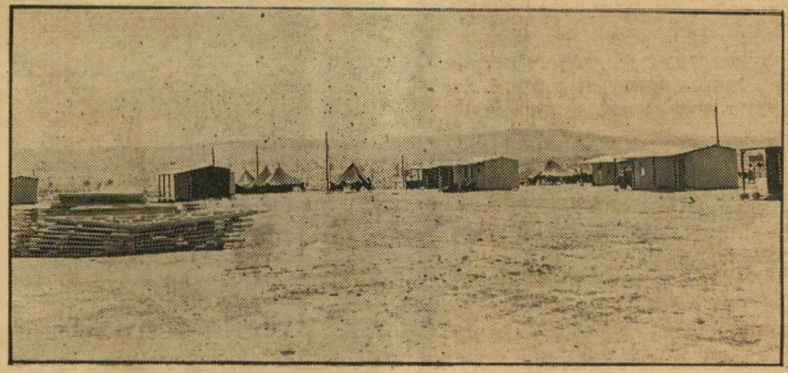
יחיאל בשן, ניצה נבי, פילי נלילי, רותי ורד, בוני והבי, יוחנן ורבהק ורמי, אוסקר טאובר, שבתאי לוי, משה לשם, אביבה סטן, עמוס קינו, סילבי משת.
הצייר הראשי:
שמואל ברתור
מנהל מבצעים:
שלמה איר

עורך דפוס:
אריה אריאל
מנהל מעבדה:
נתן רוזן

העתון הנקרא ביותר במדינה

2' 4' 2'

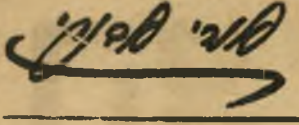
לפני ארבעה חדשים, עת הגיעה פרשת חיפה לשיאה, נכנסה אחת המזכירות לחדרי הוועידה ששלושה גברים רוצים לראות אותי. שאלתי מי הגברים. המזכירה לא היססה: "הם נראים כמו גאנגסטרים!"
הגאנגסטרים? נכנסו. הם היו חסונים ושופעי־כוח, ואחד מהם ענד שפם גדול מאוד. אך כבר כעבור כמה דקות התפרקה אצלי המתיחות הפנימית. השלושה, נסתבר, לא היו שליחיו של אבא חושי. להיפך, הם רצו להקים חוזה בחבל לכיש וביקשו את עזרת העולם הזה. פרסום המאים שבבועון, כך חשבו, עשוי להזרים אליהם את התגבורת שהם היו זקוקים לה.
למען האמת, התייחסתי לכל העניין בספקנות מסוימת. בשעתו עמדתי קרוב לעריסת

משק בית־ניר כיום

גרעין עמית, נסיונם של כמה מקוראי העולם הזה לצאת להתיישבות בלתי־חלופית. ראיתי אז מה אדירים המכשולים העומדים בדרכו של כל נסיון כזה, החיצוניים, ובעיקר הפנימיים. אולם אי־אפשר לסרב לבקשה כל כך חיובית. הוּמַנְתִּי לצאת עם חברי הגרעין החדש למחנה־היכרות בשטח. ראיתי את האנשים מסביב למדורה, וחשבתי על העניין. ניתנה לי שהות רבה לכך, כי במשך כל הלילה לא נתנו הצעירים הנרגשים לאיש לעצום עין. בבוקר התגברה בלבי הרגשה שלא יכולתי לנמקה. הייתי בטוחה כי בחורים ובחורות אלה, בני באר־יעקב, חיללים ותלמידים עיונות, צליחה.
חורתי מן המחנה ברוח מריממת, ישר לתוך המהומה במשרד המערכת. היה זה אותו יום שבת בו הונחה הפצצה. הכתבה ראשונה על הגרעין הופיעה בגיליון בו סיפרנו לך על הפצצה (העולם הזה 921). קיווינו בכל לבנו כי הפרסום יועיל.
למחרת יום ההתקפה על חאן־יונים חגג גרעין בית־ניר את עלייתו לקרקע. נסעתי לשם מייד כשנוגע המצב ליד הגבול ואפשר היה להקדיש את תשומת־הלב הדרושה למה שנעשה בפנים הארץ. לא האמנתי למראה עיני: במקום שהיה שומם וחלוטין עוד לפני כמה שבועות, התנססה עתה שורה של צריפים צבעוניים, ובתוכם חיים רוחניים. המוסדות השקיעו בגרעין כבר קרוב ל־100 אלף לירות. בית־ניר הפכה עובדה קיימת — יש מאין.
אם עזר הפרסום בהעולם הזה ואם לא, לאט־לאט הצטרפו לגרעין בחורים ובחורות, שאיש אינו יודע מגיון באו וכיצד קלטו את הרעיון. הם מסתובבים כיום בין הצריפים כאילו נולדו שם. אך עוד יש צורך בבנויה, ואם את אהבת את הגוף הפתוח וחברה של צעירים יהודים מה הם עושים, סעי לבקרים.

הנדבנות. ויש עוד קוץ בנסיעה זו: אבא חושי צריך להיות אחד העדים העיקריים במשפט המתנהל בין המהנדס העירוני החושיסטי, יוסף כהן, לבין העולם הזה. יתכן שהוא סבור כי האוויר הצח של פלורידה נוח יותר לבריאותו מאשר האוויר הדחוס באולם בית־המשפט.

מכתבים

היה ונשאר רביווניסט. "הרותניק" (אפילו ללא חברות במפלגה) ואיש אצ"ל.

יעקב ינובסקי, תל־אביב
לא רבים הוודעים שעורך־הדיון שמואל תמיר הינו אחר הנורמים החשובים שיש לדגם הלך בלתי מבוסס ביוזמה של מפא"י ובעליית קרנה ונצחונה של התנועה הלאומית. תמיר, לדעננו, הינה הדמות שחוללה את המפנה בדרכי הכנסת השלישית. וכל הכבוד ל"לוחם העשוי ללא־חת" — סמל הרוח החשמלית.

קבוצת קוראים, תל־אביב
התאכזבתי מרה: גם לכם אין דם. איש השנה הוא, יבם ציריך להיות, שלום מחירו, הפקיד ה־קטן והלוחם הנרול. האיש אשר התמיר נגד מכונת החושים, למרות שהובטחה לו משרה שמנה עליו הציונים הכלליים.
כאנשי משנה לאיש השנה הייתי מציע את שותפיו למאבק! יוסף כהן (ולא המהנדס!) מת מחלקת המסים של העירייה החושאית ואת תומכם וינר.
הנני מבקש לשמור את שמי בסוד מפעמים מובנים.

פקיד בעיריית חיפה
התואר שחקן השנה הניע לנתן כונן מהקאמרי. ייתכן וכונן היה להציע כשחקן־המשנה של ה־שנה, כי כל תפקיד המשנה בביצועו הם מצוי יינים. מ' שואה בתפקיד המשנה במוריד הנשם לא יושבחה עד מהרה...

יהודית מרחבי, רמת־גן
אינני מכין את נימוקים לבחירת זוהר שפיר כאשה של השנה. האם איש/ת השנה חייב/ת להיות סמל שכולם נוהים אחריו, או משהו מיוחד שאין רבים כמותו? קשה להאמין לכם שחופשתם ולא מצאתם את האשה של השנה ביישובי הכפר או במכוני המדע. כמותי שייכול תם למצאה באחד מישובי־הכפר בנבול הרצועה, בהם ביקרתי לאחרונה.
גם אם תבואו אלינו אוכל בקלות למצוא בשיכלים מועמדות לתואר זה. אינשאלה בשנה הבאה!

חיים פיקלשטיין, שדה־בוקר
כל הכבוד לשושנה ריכנר. אולם היא עדיין אינה יכולה להתחרות עם קושניר על התואר ספוראי השנה. לפי דברכם נבחרה שושנה משום שהיא מקפידה על שטות אימונים סדירה, ואילו קושניר אינו עושה זאת וכימך רק על הברקותיו האישיות מדי פעם, מפליא מאד!
כלום לא ידוע לכם כי לאיש משקיספר אין אותה יכולת הנגונה לבחור אגידים סבירי בות תל־אביב, חסרת־דאגות, שלדושה עומדים באמן, שהיא־אימונים ממורד זמן בשפע? למרות העזרה הרבה מצד חבריו למשק נאלץ "רודיק" לא פנים לותר על תחרות (ושלא לדבר על אימון) בלל יום עבודה שלא נמצא לו מה ליה. דהקא משום כך מניע לדוד קושניר תואר

דוד קושניר

כספוראי השנה, בצירוף פרס הקורה ממערכת העולם הזה ובשם כל הקוראים.
ח. בראון, פתח־תקוה
...הישגיה של שושנה ריכנר אינם עולים על הישגיו של קושניר מבחינה ספורטיבית אבסור. לזכות, כיום, עם שושנה שני ענף שהיה הנשים בתולאנד, חסרות לריכנר 10 שניות המכונות בכדי לזכות במקום נכבד...

עוזא בן צבי, תל־אביב
ההישג של דוד קושניר בחרשה בקפיצה לרוחק (7.16 מטר) יכול היה להביא לישראל את ה־מקום החמישי באולימפיאדת הלסינקי ב־1952. והו ההישג הנרול ביותר מבחינה בינלאומית שייכול היה ישראלי להביא למדינתו. למותר לציין, כי קושניר הינו הספוראי היחיד בארץ הממלא את ה־מקום החמישי לעומל לצורך זה איצטדיון משלו במשקיהספר יוועאל בן הוא חבר. למרות חובני מיו בעבודת המשק (הוא מרכז את ענף ה־מטעים) ובמערכת הכתרון מוצא הוא פנאי לא־מזן יומיומי. על כל אלה היה הוא ראוי לתואר כספוראי השנה.

ינהר ברנר, תל־אביב

שנה טובה

הרי ברכתי אליכם לשנה החדשה:
לנני מברכת את כל ירכי העולם הזה, את כל קוראיו ואת כל ירכי השלום והאמת. הנני מברכת אתכם בשנה טובה לכל השנים באות עליו — שנה טובה ומוצלחת.
והי ברכתי ליו נאמנים תמיד!

שולמית אשרי, פתח־תקוה
המכשולים נמוג נמוג, המעצורים כשול כשול, הם לא ישכרו אותנו, אנו גם לא נכוח הנב' חזק ואמץ!

שלמה קאמינקר, תל־אביב
שנה טובה — שנת שלום! קבצת מורא ומשוא־פנים...
הכשרת הנער־העובד, "למרחב", יראון
ברכות לעתון העולם הזה, שבשערו בחורות נרולות הזה, אבל אותו כראי לקראו כי דוח המעצורים שלטת בו ובין שדותיו ההומור משתחר.

נורית בן־שלום, תל־אביב
תהא שנה זו לכם שנה מתמאית:
(א) שנת הכפלת הקוראים
(ב) שנת הפחתת מתנקשים
(ג) שנת הסכפת עמורים
(ד) שנת חילוק המחירים.

יורם אבקביץ, חדרה
שנה טובה לחברי המערכת, שנת שנשנו לשביר עז (ותפוצה רבה).
גאלי סלוצקאי, למערכת כולה — החל בראשים וכלה במשנים ובכל שאר העובדים המסורים: שנה ברוכד ויוצרת, שנת התרוממות השבועון מעל נליהחיים העבורים ליפה והטוב!

אליעזר נוה, ראשון־לציון
שנה טובה, שנת ברכה ויוצרה. מה העניינים? מחזיקים עוד מעמד?
מיכאל, משק חמדיה

תגמול ושעשועים
מדיע הכתבה שלכם בעניין האריונים ושני הוואנפריים (העולם הזה 934) היא בה מברכת ובה מרתקת? האם אינכם חושבים שפעולות התגמול שלנו אינו משקלים שנועדו, לעשות שמה, אלא תשובה הכרחית על תוקפנות מער זעת? עריכ־פנים, עם צילומים האבסורדיסטיים והספורים הסינאטיים סביבם, לא הצלחתם, כדברכם, "למלא חובה" — ללחון את הליחמים והמנינים באשר הם? אין מלוחם את חילוני כד... לא כד...!

ישראל ואנדיק, הבון בית־העמק
בין אימון לאימון הספקתי לקרוא את העולם הזה ונהניתי מאד מהכוננה המרתקת על חזק יונים. המשיכו להציע ולקפז לאזורים ולמקור מות כנון אלה!

ט. שמואל בר, 328814, צה"ל
...הכתבה שהוסבה כבוד לחיילים, למשקי הי ספר ולעולם הזה!
רות בת־לוי, באר־שבע

הכה כשטן!
במדור מכתבים למערכת (העולם הזה 935) נתפרסם מכתב ובו דענה מעשית להוציא את הערבים ואת הקומוניסטים מחוץ לחוק. כותבי המכתבים — ש. קמינר וי. מושלי — מתבלאים על שמצאתם לנכון להגן על ערבים ועל קומר ניסטים מפני פגיעות בלתי חוקיות. האם לא ידוע שעל יסוד אותם נימוקים נוסם (להוציא מכלל החוק יהודים וקומוניסטים) רצחו פוגרני מיכסים מיליוני בני אחינו?
יהודים, יהודים! השטן מתהלך בתוכנו ומציע את הצעותיו...

יוסף לחינר, קרית־יים
הנם האלחומי

אני מסכים לעריכת התנן, כפי שבועה בירי לילי (העולם הזה 935) פרט לסעיף אחד בו היא מפרשת איך עוזרו של אליהו שפכו כדי מים על המבוכה. אני סבור שלא מים היו בכרים, אלא נפט מבתי־ההומק החיפאיים. סוגיה קשה יותר היא עניין האש מהשמים: הכיצד נפלת אש מהשמים בימים שעדיין לא היו מטוריטילון, אח לא פצצות־הכבדה ורקטי בות? כל כאן אפשר לשער שהאש נורתה בעזרת חיצים (מתוך בלוג מקומי, בדומה לזה של פרופסור פיקארד) מיד עם הינתן האות האלחומי עלידי אליהו שהשתמש, כנראה, במשרד זעיר מלטיפוסים המודומים בהעולם הזה (922).

פנחס כיסלוח, חולון
איזה פלא, איזה פלא, אם יש מכשירים כאלה?
איש השנה

...לפי מה שכתבתם על איש השנה (העולם הזה 935) יוצא ששמואל תמיר הוא לפחות איש שלמה, אם לא כעני. והרי ידוע לכם שהמיר

הצילו אותנו מידריהם

היתה בעיית הרכוש הגטוש. יתכן והיה צורך לאומי להפקיעו. אולם האם לא הרגיש איש כי אי־אפשר לבנות חיים לאומיים בריאים, מוסריים, בבתי שנבנו עלידי אחרים, על אדמה שעובדה עלידי אחרים — מבלי לרכוש אדמה זו, מבלי להקריב משהו למענה? ואיה היו נציגי הדת, שתפקידם היה לחזור על מעשה יהושע ביריחו, להשמיט את דרישת המוסר? היו והיו בעיות פנימיות. השחיתות פשטה בארץ. עם שלם התרגל לחיות על פרי עמל הזולת, להתפרנס ממגביות. הכסף שנתרם באמריקה, למען יצירת חיים חדשים לעולים החדשים, הופקע בחלקו כדי לאפשר לחתיקים להתעשר במותרות. היחסים בין העדות נתמתהו, המיעוט הלאומי הוחזק בכלוב המשטר הצבאי, מנגנונים חשוכים פרחו. הגורר החוזר מן השדה הרגיש כי משהו לוקה, כי הצו המוסרי המוחלט, עליו חלם, אינו מתגשם בחיי המדינה החדשה, כי העישר החמרי החדש נקבה בשקיעת הרוח. כאן היתה ההזדמנות הגדולה של הדת לאמר את דברה, לקום כנביא חדש כדי להטיף נגד ארמונות השן, להוקיע את פרות הבשן המפלגתיות. אולם ההזדמנות הגדולה הוחמצה. הדת שתקה.

*

ר א היא לא שתקה. היא הרימה את קולה. היא תבעה והוקיעה ודרשה. וקולה עורר בנו כחילה ושאט־נפש.

היא לא דרשה מאתנו להיות אנשים הגונים. אולם, לעומת זאת, היא דרשה מאתנו כי נחל מלנסוע בשבת באוטובוס לשמתי־הים.

היא לא תבעה מאתנו להימנע מלקנות בשר בשוק השחור. אולם היא תבעה במפגיע שלא נאכל בשר חזיר.

היא לא הטיפה נגד משטר־השחיתות של ה־מפלגות. אולם היא הורידה את קללת הש־מייס על כל גוף שהפריע לה ליטול את חלקה מצלחת השחיתות.

שום קול בחי לא התרומם כדי להטיף לטהור המזיות בכל שטח שהוא. אולם ה־אגרוף המקומקם של הדת התרומם לקרב על הזכות הבלעדית להשיא זוגות ולגרשם, לי אשר ירושות ולקביר גופות — הכל תמורת תשלום הגון, במוזמנים.

הדת לא הפכה לגורם רוחני שיטירי את מנוחת נפשנו. תחת זאת הפכה לטרדה מע־שית מתמדת, מכשול להנאת השבת, מכשול לענייני האישות, מכשול לחיים היומיומיים הסדירים.

*

אולם האם אנו רשאים בכלל לקרוא לתיפועה זו בשם "דת"? מבלי לשאת את שם אלוהים לשוא? האם אין עצם הד־קשר המדומה בין המחנה הדתי הזה לבין רות האלוהים בחזקת חילול קודש חמור?

המחנה הזה מופיע לעינינו בדמות כמה מפלגות. קשה לתאר מפלגות סחות קדושות. אמנם, המפלגות הדתיות אינן המפלגות ה־מישחתות היחידות בארץ. אך דומה שאין מפלגות אחרות שהן כולן שחיתות כמותן. במפא"י ישנו אבא חושי, אולם ישנם גם אנשים טהורים כשמואל דיין ושלמה לביא, ישנם צעירי ארז ונחל־עוז. ואילו במפלגות הדתיות־כביכול אין עבודת־קידוש כמו זו המבוצעת יום־יום בנייר־צחק, כמשקל נגדי למסחר הכבד בכסאות ובמשכורות סגני ראשית־עיריות. את הקיבוץ הדתי, שהוא תור־סעה יפה וחיונית, קשה בכלל לשייך למח־נה זה, בו הוא כליא.

אם כן, הבה נבטא פֶּעַם רעיון זה בפירוש. אוסף זה של מפלגות רקובות, של מנה־גים מימיה־בנינים, של כפייה פולחנית ר־מסחר בתשמיש־קידוש, מאוס עלינו לא מפני שהוא דתי. להיפך. הוא מאוס עלינו מפני ש־הוא משניא עלינו את הדת. מפני שהוא מעליב ומחלל צורך עמוק החביי בלבנו, הצורך במשהו קדוש ונעלה. הוא מאוס עלינו מפני שהוא מפר את דברו השני של משה: "לא תשא את שם ה' אלוהיך לשוא, כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא!"

*

ב ספר חיי, שהופיע לא מכבר, כתב בן הכט, הסופר היהודי האמריקאי הגדול שהעמיד את עצמו בשעתו לרשות אצ"ל:

"אם אלוהים הצליח להישאר בחיים אחרי כל מעשי־השטות של הדתות הנושאות את שמו, הרי זו באמת הוכחה מופלאה לקיומו."

ידיעת אלוהים מושרשת, כנראה, כה עמוק בנפש האדם, עד כי אף אחת מן הדתות לא הצליח להרוס אותו. אכן, זהו פלא אמיתי!"

נס גדול זה היה גם פה. איך שהוא לא הצליחו דוברי הדת לשבור את הגעגועים העמוקים לציוני המוחלט החבוי בלבנו. לו קם מישהו מחר לטהר את האחירה, לתבוע את תביעות המוסר מאתנו, להוקיע את השחיתות ולהראות לנו מופת אישי של חיי קודש, מבלי להפוך את הסנה הקדוש למדורה כדי לסגן עליה מטעמים לעצמו — הרי ימצא הד עמוק בנשמתנו.

*

הנה כן, זה התפקיד: להציל את אלוהים מירי הנושאים את שמו. הן אין תנודי קדוש יותר.

פ עם אחת בשנה נאלץ גם הגדול שבכופרים לחשוב על אלוהים. זכרונות ילדותו, ואולי גם זכרונות שעברו לתת־הכרתו ישר מן הדורות הקודמים, נוטלים את ידי רוחו ומיבילים אותו. התחבורה שובתת ברחובות. הדממה הגדולה של יום כיפור יורדת על הארץ. ורק מבתי־הכנסת בוקעים קולות מזורים. הם מביאים אתם מחשבות ישנות, ספקות ישנים.

ישנם אנשים הנעלים מעל לכל ספק. הם יודעים. עולמם כבול בכמה ספרים. אין הם שואלים את עצמם שאלות, וממילא אין הם מקבלים תשובות ההורסות את הרוע. מילדותם עד יום מותם מרחפת עליהם חזאות חרודה. וביום מותם הם הולכים באותה חזאות לשערי ג־עֶדֶן ודופקים עליהם בבטחון עצמי עילאי. הם מאושרים.

אולם אנחנו, כל האחרים, בני־תמותה אומללים המקוללים בהגיון סקרני, הפוסלים בכל יום את התשובה שמצאנו אתמול, נאלצים לשאול את עצמנו שוב ושוב: היש אלוהים בשמיים? היש חוק עליון ביקום? היש הגיון פנימי כל שהוא בים זה של אסונות ואכזבות, של שמחות קטנות ושברון לב, שהוא גורל אדם?

*

היה זמן, נעזרי כשהייתי בטוח לגמרי: אין אלוהים. כל יישותי מרדה נגד קיומו של כוח הכובל את חרות האדם, ה־מונע כעד האדם להגיע בכוחות עצמו ל־פסגת השלמות.

אלוהים, כך אמרתי לעצמי, הוא פרי המ־צאתם של החלשים. אין הוא אלא משענת לפחדנים, החוששים לעמוד לבדם מול מוראות הקיום. הם זקוקים לאשליה זו כדי לשאוב ממנה נחמה עליבה, לבכות בחיקה ביום אסון, לרוץ אל מתחת לכנפיה ביום צרה, להיות לות בה ביום מותם.

אלוהים, כך סברתי, הוא סכנה גדולה. הוא נוטל מן האדם את הכוח לסמוך על עצמו, להתמודד עם סביבתו ולהתגבר עליה. נש־בור אשליה זו, נכריח את האדם לבטוח בעצמו, והנה יודקף בכל שעור קומתו, יפרוק את הכבלים הרוחניים. רק אז יהיה באמת ב־נְחֻרִין, מוכן להתרומם מעל למציאות העגומה של כדור־הארץ, לכבוש את חלל היקום ואת היצרים ההרסניים אשר בלבו שלו.

פתחתי את התנ"ך ומצאתי בו אישור ל־דעוּתִי. ראיתי כי בכל נקודת־מפנה של ה־היסטוריה העברית קמו נציגי אלוהים נגד נושאי הגורל הלאומי: שמואל נגד שאול, אליהו נגד אחאב הגדול, ירמיהו נגד מגיני ירושלים, הפרושים נגד אלכסנדר ינאי, יוחנן ב־נְכוּכֵי נגד הקנאים.

הייתי בטוח מאד. ואז לקח אותי הגורל ושלח אותי לבית־ספר גדול שאין כמוהו.

*

ר בים עברו את הקרבות כשעיניהם עצומות בכוח. היה מנוי וגמור עמם לא לראות דבר ולשכוח את אשר לא ראו. מנגנון־הגנה פנימי מופלא מגן מהם את הזעזוע הפנימי. אני רואה אותם מסתובבים כיום ברחוב, מתייכים ומרוצים, ושום ניצוץ בעיניהם אינו מעיד כי זוכרים הם תמונות מסוימות מאותם הימים.

אך אולי אני טועה. אולי גב לנגד עיניהם עולה, לפעמים, בשכבם על מיטתם בחשי־כה, תמונה של זקן ממלל רגע לפני שה־כדור מספח את גולגולתו, תמונה של אשה מתבוססת בדמה, של תינוק בוכה, של כלב פצוע מייבב.

המלחמה הרסה בי את האשליה כי האדם היא כלל־השלמות, יצור הגיוני הנושא ב־חובו את תכונות האלוהות. נסתבר לי כי כלונו איננו אלא חיות־טרף, הנבדלות משאר חיות הטרף אך בכשרוננו השכלי. תשוקת ההרג וההרס עודנה חיה בלבנו, ואין דבר המביא לנו הנאה כסיפוק תשוקה גוראה זו. ששת אלפים שנה של תרבות אנושית כיסתה תשוקה זו בקליטה דיקה מאד של איסורים מוסריים, אולם הפירצה הקטנה ביותר בקליפה זו מחזירה אותנו חזרה, אל אבותינו שישבו על העצים בג'ונגל, מוכנים להרוג ולהיהרג.

עיקלתי חתייה איומה זו בלילית הארוכים בבית־החולים. היה ברור לי עתה כי דרוש צו מחלש, עליון, כדי לרסן את הרע אשר בלבנו. הבנתי עתה את הגעגועים העמוקים לציוני כזה, שמצאתים בספרים כה רבים, כתובים בידי בעלי הנשמות המעונות, בני כל הדתות.

*

היה זה הרגע הגדול לדוברי הדת בישראל. לו היתה רוח אליהם בלבם, היו מיצאים ברגע זה את הדרך אל לבנו. חיכינו לגורם שיציב את דגל המוסר המעשי במרכז חיינו הלאומיים, שיבוא אלינו בתביעות, שיעמיד מולנו ראי ויאמר: הבט.

היתה בעיית הפליטים הערביים. ייתכן שאי־אפשר היה למנוע את סילוקם. ייתכן ולא אני לבדנו היינו צריכים לדאוג להם. אולם אנחנו לא הסתפקנו בנאות. הקשחנו את לבנו, כעם, לבל ראות את מצוקתם, לבל לחוש את רעבם, לבל להשחית את גורלם לגורלם של פליטים יהודיים, לבל לעשות אפילו את הגיססה האנושית הקטנה ביותר, הסמלית ביותר. היכן היתה דת ישראל? היכן היו נושאי שם אלוהים. שתפקידם היה להטיף למידת הרחמים?

"הסנה בער באש והסנה איננו אכל..."

נפלא פרץ בדרום

ב יום החמישי האחרון, בשבוע בבוקר נניץ דגל ישראל בנקודה קטנה על גבי מפת-הנפט העולמית. הנקודה: כפר ערבי נטוש בשם חולייקאת, על דרך המלך הישנה לבאר-שבע.

הראשון שידע כי נמצא נפט בישראל היה צעיר רוה ושחום, עולה מצרפת שזקן דקיק עיטר את פניו. משה כרמל, שכל חבריו קראו לו בשמו הלועזי מוריס, ניגש לפתח הצינור הדק שבמרכז מגדל-הקידוח ובהיסח הדעת הניח עליו את ידו. נזול סמיך כיסה אותו. זרם חשמלי עבר בגופו: „נפט! נפט! יש נפט!“ צווח בכל כוחו. למטה, ליד צריף המינהלה, עמדו מנהלי חברת לפידות, בעלת הוכיון במקום, ואתם שרים ומומחים שהיועקו עוד בשעות הברק, כאשר צינור הקידוח העלה אדמה רחוקה שמן. בדיקה מדויקת במקום גיפצה את התקנות. הקודחים המשיכו בעבודתם, העלו רק גאזים מתוך האדמה. המנהלים והמומחים התכוונו לשוב כלעומת שבאו כאשר נשמעה צעקתו של מוריס.

מברק לתל-אביב

ה פעם לא היה שום ספק: הנוזל השחור היה נפט. השעה היתה שש בערב: הוחלט על הפסקת העבודה, מחשש שמא יפציל ניצוץ של מנורה את הגאזים, יגרום להתלקחות או לאסון.

למחרת בבוקר, עם עלות השחר, כבר היו כל האנשים החשובים במקום. צינור הקידוח נפתח. סילון אדיר פרץ לשמים, עבר את מחצית מגדל הברזל, שגובהו 42 מטר, שפך נפט גלמי בורם של חבית לדקה. האלחוטאי, יצחק שחורי, הבריק מיד למשרדי החברה בתל-אביב: „איחולי מראש השנה התאמתו.“

דב יוסף, שנכח אותו שעה במקום, מילא בקבוק מן האוצר החדש, מיהר לתל-אביב למסיבת-העתונאים החגיגית ביותר של חייו. קולה, שהודיע לאזרחי ישראל מעל גלרי האתר כי נמצא נפט בדרום, היה עליו במידה בלתי-רגילה.

האנגלים התחילו

ה קידוח בחולייקאת היה הקידוח הרביעי של לפידות, חברת מגיות בה שותף הון פרטי אמריקאי עם הון הסתדרותי. הקידוח הראשון נערך בדרך לשדום, נשא את השם מזל אחד. השני נערך בבארי, 10 קילומטר מחולייקאת. גם הוא איכזב. השלישי נמשך עדיין ליד מצדה.

ההצעה לקידוח במקום הנוכחי בחולייקאת ניתנה על-ידי ד"ר צ'וק, גיאולוג שווייצי שעבד בחברת של האמריקאית, יצא לפנסיה, עבר לשירות לפידות. לפי הצעתו הוחלט לקדוח ממש באותו מקום בו קדהה חברה אנגלית בשנת 1947, נאלצה להפסיק את עבודתה בגלל הקרבות. מנהל הקידוחים ניגש למקום, מצא כי האנגלים סתמו את החורים בשני פקקי בטון, בעומק של 12 מטר — סימן כי התכוונו לשוב ולהמשיך בקידוח. הם גם מצאו את צינורות הקידוח, שהגיעו לעומק של למעלה מ-3000 רגל (כ-1000 מטר), בתוך חוריהם ובמצב תקין. כל שאר שרידי הקידוח הקודם נעלמו מוזמן — חלקם אל תוך חצרות המשקים בסביבה, חלקם נמכרו כגרוטאות על-ידי החברה האנגלית, לפני שנתיים. לפידות ניגשה לעבודה, העמיקה תוך 24 יום את החורים באלפיים רגל נוספים. שם חיכה לה המול השחור, שלא היה במזל אחד.

* בראש השנה שלח מברק למנהלי החברה, בו איחל להם שנה שחורה מרוב זהג שחור. עתה, בחששו כי מאזינים לשידוריו, לא רצה להודיע בפירוש כי נמצא נפט.

שנה שחורה! איחל יצחק שחורי, האלחוטאי של תחנת הקידוח, במיברק ששלח למנהל החברה בראש השנה. איחולו התאמת כעבור פחות משבוע.

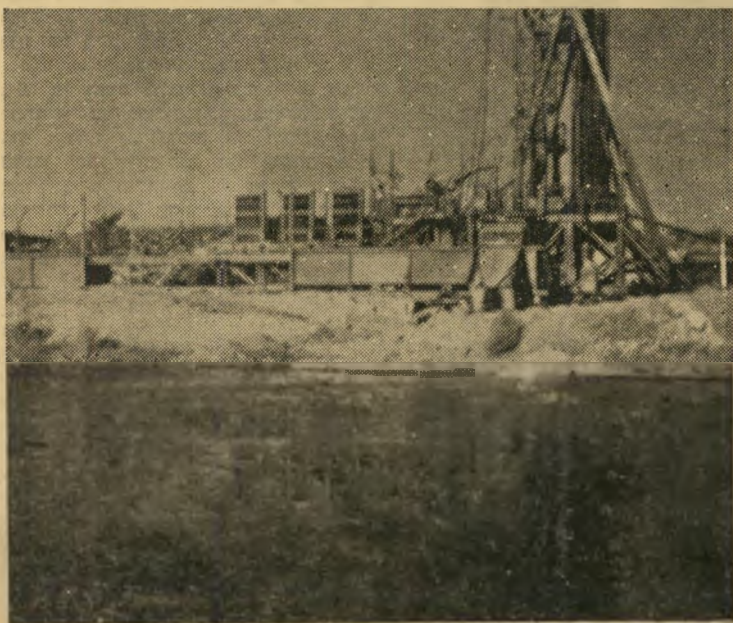

אספר לנכדים שלי... התפאר אחד הנערים שבאו לבקר במקום הקידוח. הא היה אחד ממאות הנערים שבאו מכל הארץ לקחת מעט נפט למזכרת.

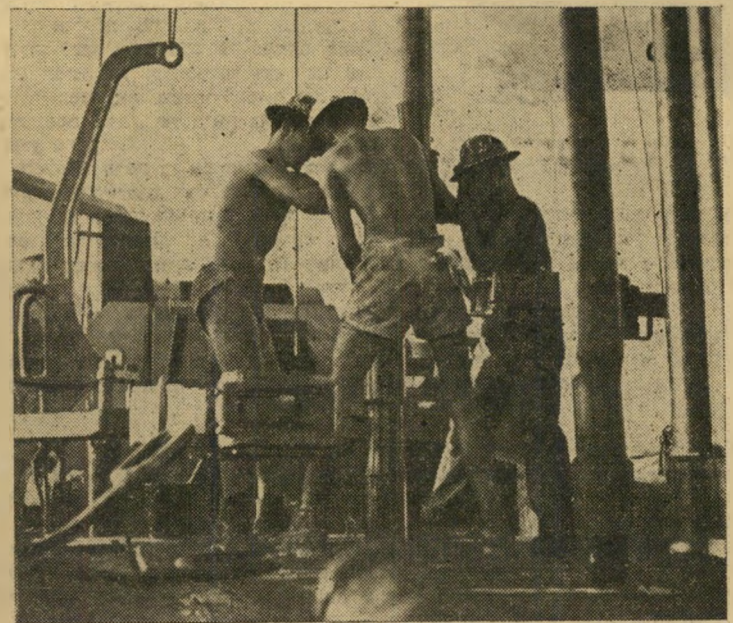

הכוסם הריחני ביותר אינו יכול להתחרות עם הנפט של חולייקאת. מברק זה רווחץ בו את ידיו.

לחיים! קורא צעיר זה בשמחה, כשהוא מרים בקבוק יין שמולא נפט גלמי. ברקט מזדקר מגדל הקידוח לגובה של 45 מטר, המיבנה הגבוה ביותר בארץ. בראש המגדל מתנוסס דגל ישראל. הוא הונף עם התחלת הקידוח במקום, 24 ימים לפני שנתגלה הנפט.

אגם הזהב. הבריכה הקטנה לרגלי מיגדל הקידוח היתה מלאה מים משך חודש ימים. לפתע, כאשר זינק סילון הנפט האדיר מתוך צינור הקידוח, הפכה הבריכה למאגר נפט גלמי, שנפלט מהאדמה. בן-ידייון הריח את הנוזל וברך את העובדים במזל-טוב.

צוות הקורחים בפעולה. כדי לערוך בדיקות, הועלו צינורות הקידוח. קיצוני ימין: מוריס כרמל, העולה מצרפת שגילה לראשונה את מציאת הזהב השחור.

1 ראשית היה הרעיון. הוא עלה בלבו של משה בס, חשמלאי תל-אביבי בן 21, מעין קצין-מנהלה של חברה סאלונית. החברה דמתה לכל חברה אחרת של נוער-הזהב התל-אביבי: היא התאספה בערבי שבתות כדי לרקוד לצלילי התקליטים, היא ערכה נשפיות ומסיבות. חשב בס: מדוע לא תערוך החברה כולה מסע למקום הנסתר ביותר במדינת-ישראל? משה ידע בדיוק למי צריך לפנות. נתן גולן (תמונת שער) היא חקלאי בן 21, בוגר בית-הספר כדורי. חוץ מזה הוא סייר. נתן ידע בדיוק מהו המקום הטוב ביותר ב' מדינת-ישראל שיש לבקר בו: ראש-גבעה על גבול מצרים, בין אילת ועסלוג, המשקיף על בקעת-הירח אשר מעבר לגבול — מקום נידח, עטוף הוד קדומים, שכמעט שום מבקר אורחי טרם הגיע אליו. איך מגיעים לבקעת-הירח? פשוט מאד: בגיפים וברגל. מגיין לוקחים גיפים? פשוט מאד: שוכרים אותם, במחיר 15 ל"י ליום, ממייק. כל אדם ישלם 35 ל"י עבור מסע של ארבעה ימים.

2 * * * **ל** וברים ושבים ברחוב יהודה הלוי התל-אביבי הסתכלו בחבורת הצעירים המזויינים. הם נראו כותיקי הנגב, פיטרים כמלאו מובן המלה, עטופים קפיות, נעולי געליים מסומרים: 13 בנים, בת אחת ושני אנשי העולם הזה שהוזמנו כמלווים. שום איש לא יכול היה לנחש, לפי המראה החריצוני, כי זוהי חברה סאלונית אשר למעלה ממחצית חברה לא היתה מעולם מדרוס ל' באר-שבע.

התכנית נראתה פשוטה, נועדה לספק את כל הרשמים האפשריים. כהקדמה: לינה ליד חוף סדום, עליה למצדה, רחצה במי מפל-המים של עין-גדי, מעלה-העקרבבים, ירידה לאורך הערבה, רחצה בים אילת. ורק אז תתחיל ההרפתקה האמיתית: המסע ה' רגלי לבקעת-הירח.

אולם עוד בערב הראשון, שלוש שעות אחרי היציאה מתל-אביב, הוכיח הנגב לבני העיר המפונקים כי אפשר למצוא הרפתקאות

נוער זהב יורד לערבה

בדרך לאילת מוכיחה לעצמה חברה סאלונית כי הנגב מעניין מריקודים

בכל מקום. כצאתם מבאר-שבע לא נסעו ארבעת הגיפים הירוקים בכביש הרגיל, אלא עברו (בטעות) לתחיל הכביש החדש ה' בלתי-גמור. ליושביהם היה בחשכה חצי שעה נעים של אי-ודאות והרגשת-הרפתקה, כשהידיים לופתות את הרוכים והאבק ה' סמיך חודר לכל פתחי הגוף.

אולם השיא בא רק כעבור שעה נוספת. הגיפ הראשון הגיע לשפת ים המלח. הוא המתין לשוא לבאים אחריו. לפתע זנק לעברו אחד הגיפים האחרים. משהו גורא קרה: הגיפ השלישי התהפך על נוסעיו.

לאור זרקוריו של הגיפ החוזר בזהרה נתגלתה תמונה מוזרה. על דרך-העפר שבין מפל-סדום והים היה מוטל הגיפ האומלל על גבו, מכוסה שמן ובגזין. הוא נראה מ' פורק לחלוטין. בצדו שכבו ארבעת נוסעיו, שהוצאו מתחתו מהוממים אך שלמים לגמרי, להוציא כמה שפשופים.

היתה זאת נחמה. אולם המסע נראה כגמור עוד בטרם התחיל.

* * *

ק אז נתברר כי גם נוער-זהב, אם גדל בארץ, מתאים את עצמו במהירות הבזק לתקלות המומחיות הצברית לאימפרו-ביזאציה הוכיחה את עצמה.

הגיפ המרוסק נהפך שוב, נקשר מסביב בחבלים. הנהג ישב מאחורי הזוגית המנר פצת, התניע את המנוע — ונכע. בערבה נשבר הקפיץ של הגיפ השני. הוא נקשר בסד, כפצוץ שבור-רגליים — והמשיך ב' דרך. בזה אחר זה התפוצצו הצמיגים, עד שלא נשאר אף גלגל רורבי אחד. אך המסע נמשך בעקשנות בלתי-סאלונית.

העיכובים מנעו את הגשמת המטרה ה' אמיתית. הזמן שאבד מנע בעד הצעירים, שהיו צריכים לחזור במועד הקבוע לעבודה ולשירות. להגיע אל ראש המצדה ואל בקעת הירח. אולם כל שאר ההרפתקאות ניתנו להם.

תקרית במערה. כל בר־זעת יסכים שאין כל אפשרות לסעות במערה של סדום. אולם במסע זה היה הכל אפשרי. הלפידים החלו לדעוך. האנשים חיפשו מוצא שנמצא בסוף. היה זה השיא שהביא את המסע לעין גדי ולרגלי המצדה.

זהירות, חבריא! אחרי היאוש הראשון התאוששו האנשים, הפכו את הגיף חזרה על גלגליו. החבל נמתח כדי למנוע את הפיכתו לצד השני. הנזק נראה תחילה איום, אך היה בעיקר חיצוני. העיקר, שאפשר לנסוע. על הנזק ידיבר בתל־אביב. הוא הגיע ל־200 ל"י.

אסון בחשיכה איים לשים קץ למסע עוד בערב הראשון. מהוממים עמדו הצעירים מסביב לגיף שהת־ הפך על יושביו. לו היה זה גיף פתוח, היו ארבעתם נהרגים במקום. גג הגיפה הוא שהציל אותם מהמוות.

הפצועים, שאף אחד מהם לא העז להתמוטט סופית לפני הגיעו לתל־אביב. לצידו יושב ירחמיאל ("רמי") רוזן, הבעל הצעיר של מפעל לדבר־יצמר, ומאחוריו שמוליק אלפרט, מכונאי מטוסים. כולם עמדו יפה במבחן הקשה של נסיעה בלתי רגילה בשמש הלוהטת.

חיות הנהב. איש לא היה מנחש כי שלוש הפנים האלה שייכות לבני חברה סאלונית תל־ אביבית דגילה. ואינם, במסע גילו כשרונות בלתי־צפויים. דויד סגלוביץ' (מרכז), נהג משאית בן 22, הוכיח את עצמו בנהירה כגאון מכאני, חולל את הפלא הגדול של חבישת הגיפים

כמה דקות בצל. הגיף הראשון גילה עץ בודד בשטח, מתחבא בצלו. כל רגע בצל הוא גן־עדן, מרענן את הצעירים כדי לערוך מטווה. לבזבז כמה כדורים שקיבלו בהשאלה, עם הנשק, מהמשרה על־סמך רשיון־הטיול ממשרד־הבטחון.

מים, מים וששון. משה כרובי, נהג של מכונית־הובלה לאטריות, קופץ לתוך ברכת עיו־הב, בלב הערבה. משה הוא היחיד שטרח ל־ בוש בגדיים, כדי להצטלם. מעולם לא העריכו התל־אביבים המפונקים את ערכם של המים כמו ביום זה, כשהשמש של הערבה הצליפה בהם.

פאנצ'ר ו־ מלת־האימים נשמעה בדייקנות חדגונית כל 20 קילומטר. השיררה נעצרה תחת השמש הלוהטת, החליפה את הגלגל שמרד באבני הערבה, טיפלה ביתר המכונות, שנאנקו, אך מילאו את תפקידם בנאמנות.

ארוחת-בוקר בעין-הוצוב. קופסות סרדינים נפ' תחות, נחתך הלחם. הכבישים החדשים לסדום ולבאר-מנזח הפכו את עין-הוצוב השוקקה למקום נידח. הצעירים הכניסו חיים חדשים לחורשה הקטנה.

מעלה העקרבנים. כמה צעדים מן המקום בו נרצחו נוסעי האוסר-בוס הידוע, עצרו הגי'פים. לרוב משתתפי המסע, צעירים תל-אביביים בני 20, היתה זאת הפעם הראשונה בה ראו מראה מרהיב זה מראש המעלה עד להור ההר, על עשרות ההרים בני כל הצבעים וצורות.

מבט במפה. הלילה עבר מצוי'ן, הודות לסכסס קטן. במחנה הפוספאטים הסביר נתן שזה טיול של קצינים משוח-ריס. המפעל פתח את שערי המחנה, הגיש ארוחת ערב. עם אור ראשון של הבוקר יצאו הגי'פים שוב לדרך.

ישועה בעין-גדי. לרגלי מפליהיים הנהדר נשרו במהרה הבגדים מן הצעירים. עמליה כוכבי, הסמינרסטית בת ה-18 שהיתה בתי-יחידה בסיוול, נשארה ליד בריכת-המים הראשונה. לכן לא היה טעם רב להוציא את בגדיהם מן הילקוטים — בחיק הטבע היה הרבה יותר נעים.

להתרחץ ערומים, כשהמים הקרים של הבריכה הטבעית מלספים את האברים מוכי-השמש. כדי לצלם תמונה זו של הנאת-נעורים טבעית שחה צלם העולם הזה ללב הבריכה, כשזרעו מחזיקה במצלמה מעל פני המים, תוך כדי שחיה, ואחר-כך נעמד על הסלע החלקלק.

עומ, עומ על הריף... בבאר-אורה מצא יצחק ("שפינדל") לוי, מכונאי-מטוסים בן 20, עיס מת, הצטלם עמו בפוזת מתאימה. כנפי עוף-טורף זה רחבות מזרועות שפינדל.

חרדת-קודש תוקפת את הצעירים בעומדם בראש הגבעה הקטנה, מול המצבה שהוקמה על-ידי חבריהם של חמשת חללי פטרה. ליד המצבה נמצאת מפת האזור עשויה מאבנים.

מבט של געגועים נשלח אל הפס השחור הרחוק. אלה הם הרי פטרה, אשר מאחוריהם חבויה עיר האגדות שהיא מרכז חלומותיהם של כל הצעירים הישראליים המעורים בשטח.

ידו של דויד בן-גוריון מושטת לדתיים. עם התקרב המשא והמתן הפוליטי לסימום, נראה כי שלושת השותפים העיקריים — מפא"י, אחדות העבודה ומפ"ם — חפצים שלושם הן בכניסת הפרוגרסיבים, שהיא כמעט וודאית, והן בהצטרפות הדתיים, שסיכוייה רבים למדי. מפלגות הפועלים מעוניינות להשתתף את הממשלה על בסיס רחב ככל האפשר, כדי לשוות לה אופי של ממשלת קבע, ולא של ממשלת משברים. גם הסיכויים כי הממשלה תחזיק מעמד זמן רב יותר, כפי שציפו תחילה, גברו. עם התבהר כוונות השותפים, אם כי סלע המחלוקת האובייקטיביים הם כה רבים שדבר זה נשאר מוטל בספק. שלושת מפלגות הפועלים יעשו ויתורים רבים מאד כדי לקיים את המבנה.

לאור מצב זה אל תצפה לשום הקזה בחזית הכפיה הדתית. אם יצטרפו הדתיים ואם לאו, יעשה הכל כדי לא לתת להם סיבות לאי-שביעות רצון. באופן כללי יישמר הסטטוס-קוו.

אל תצפה גם לשום תמורה מהפכנית בחזית הכלכלית.

הממשלה החדשה לא תרחיק לכת בדרך הסוציאליזציה. ה' קו הכללי יהיה לתת קלון רבות למשקיע הון זרוע ולתעשייה, להגביל לעומה זאת בהדרגה את המסחר. גם בשטח מס' ההכנסה לא יחול שינוי ניכר.

הגבולות הממשל הצבאי כנצרת עומדת להתכנס כמעט לגמרי. הדבר נובע לא רק מחישובים קואליציוניים, ש' נועדו לפייס את מפ"ם, אלא גם משום שבתוך מפא"י עצמה התגבשה ההכרה כי ההגבלות אינן מביאות שום תועלת רצינית.

האמריקאים לא ינסו למנוע את הקואליציה הפועלית, שהיא למורת רוחם, אחרי ששוכנעו כי הציונים הכלליים עצמם אינם רוצים בשום פנים להצטרף לממשלה.

הוויכוח על דש כות העבודה יישאר במידה רבה ויכוח פרק. מפא"י אינה מתייחסת ברצינות רבה לכל העניין, מ' תוך ידיעה כי כוח הלחץ ה' עצום של מזכירי הלשכה ביום הבחירות לא ייפגע ב' מאומה אפילו אם מזכירי' אלה יהיו להלכה פקיד ה' מדינה. לכן, לא איכפת ל' מפא"י אם הפרוגרסיבים יכ' ריחו את מפ"ם ואחדות הע' בודה לויתורים בשטח זה.

מעמדה של ישי' רא' עשוי להשתנות לאחר שיופיון אם ינצחו הדמוקרטים בבחירות לנשיאות בארצות הברית בשנה הבאה. התקפת הלב של דויד אייזנהאואר הפכה את הסתלקותו מן המועמדות לוודאית, ובהעדרו מן המערכה יהיה לדמוקרטים יתרון מסוים. הסיכויים יהיו שקולים למדי, ושני הצדדים יצטרכו לעשות מאמץ מיוחד כדי לנצל את העניין הציני לטובתם. על המועמדות מטעם הדמוקרטים יתחרו שני אי' שים: עולי סטבנטון, שהוא קריר כלפי ישראל, ואורויל הארימן, מושל ניו-יורק, המשתול כבר עתה לכוח באהדת היהודים, ביקר לצורך זה לא מכבר בישראל. על המועמדות הרפובליקאית יתחרו כמה אנשים, ביניהם סגן הנשיא ריצ'ארד ניקסון ומושל קליפורניה נייט.

בשבעות הקרובים שוב יסער הקרב מסביב לתנועה החרות. בעיני את התבערה הכנס של אנשי אצ"ל הוותיקים, שיתקיים בשבוע הבא ונועד לבצע גיוס המוני של אנשי המחתרת למפלגה. הדבר עשוי לגרום בהדרגה לשינוי צמרת המפלגה, החלפת חלק של העסקנים האזרחיים בצעירים למודי-מחתרת. גל האופטימיות העובר על המפלגה מאז נצחונה בבחירות גרם גם לשורה שלמה של תכניות אחרות, כגון חינוך קאדרים למקרה של כיבוש השלטון. הקמת מסגרת ארגונית תוקפנית.

בכנסת השלישית יחולו בחודשים הקרובים כמה שינויים אישיים:

אחדות העבודה תכניס לכנסת את האלוף משה כרמל, נוסף על השופט' החוקר של הסוכנות, ד"ר נחום ניר. הדבר יעשה על-ידי התפטרותו של יצחק סבוקין, הרוצה לפרוש לכתיבת זכרונות וחינוך הדור הצעיר של הקיבוץ המאוחד, או של ישראל בריהודה, הרוצה לפרוש מעמדי בריאות.

מפ"ם תכניס עתה את חברי הכנסת הערבי, יוסף חמים, כדי לתת נציגות לששת אלפי הבוחרים הערביים שנתנו לה את קולם במפתיע. המפלגה התכוונה תחילה לבצע את הדבר על-ידי התפטרותו של אחד מחבריה האחרים ועל-ידי היה נטוש ויכוח חריף בתחומי הקיבוץ-הארצי, אולם הדבר נפתר עם מותו הפתאומי של ח"כ (שלישי ברשימה) יצחק יצחקי.

רב-אלוף ד"ר יגאל ידן עומד להשמיע דעות מהפכניות על המגילות הגנוזות, ובעיקר על מגילת "מלחמת בני-אור ובני חושך". עיקר הדעות הוא קביעת התאריך המדויק של חיבורן.

העם הקרב על חוליקאת

באחד מלילות אוקטובר 1948 פרצו חיילי צה"ל לעמדות המטה המצרי בחוליקאת. לי- מחרת הבוקר, עם עלות השמש, ראו תמונת זועה: עשרות רבות של הרוגים בני שני העמים. והם ראו עוד משהו: שלד ברזל תמיר שהתנשא בקרבת שדה-הקרב, על גב' עה ליד חזאי בשולי הכפר. היה זה מגדל- הקידוח של חברת-נפט בריטית.

תמינה זו חזרה השבוע. שוב היו מוטלות גופות על אדמת הארץ, כשהתקף האוטובוס ליד מירון. שוב נעו חיילים — באזור המפורז של ניצנה, ושוב היתה חוליקאת מרכז ה' חדשות.

לא היתה זאת ידיעת-קרב, אם כי משמעותה יכולה להיות חשובה מקרבות רבים. מאדמת חוליקאת פרץ סילון שחור, סמיך ומסריח וקולו הגבוה והאופייני של שריהפיתוח, דוב יוסף, בישר למאות האלפים: נפט נמצא בישראל.

דת

ימים לא כל כך נוראים

בהלה אחזה כמה וכמה גבאי בתי-כנסת חיפאיים עם פרוס הימים הנוראים. כמה מ' כיון הנדבנים השמנים, מתפללי הימים ה' נוראים שזכו מדי ראש-השנה כראש-השנה בעליה נכבדה לתורה תמורת תרומה נכבדה לא פחות, לא הופיעו בבתי-הכנסת.

התעלומה נפתרה משנודע כי יהי' דים אלה — כולם יוצאי ארצות-ה' ברית, מרצים בטכניון, בעלי-תעשייה וכיוצא באלה — התכנסו אותו יום בגן-ילדים פרטי, התפללו "כמו ב' בית".

עם האשה והילדים. הרעיון נולד בדמות מכתב לקוראים בגירוס' לס פוסט שפורסם ימים אחדים לפני ראש-הש' נה. כותבת המכתב התלוננה כי נבצר ממנה ל' התפלל בימים הנוראים בבית-כנסת, מאחר ש' מורגלת היא לבוא לשם עם בעלה וילדיה, להתפלל תפילות המוכנות לה, בניגוד ל' מקובל כאן, כשהחזן בולע בחופזה את המלים מבלי שאפשר יהיה לעקוב אחריו ולעמוד על משמעות התפילה.

גם יוצאי ארצות-הברית אחרים חשו בכך, גמרו אומר להתפלל במשותף. את היוזמה נטלו לידיהם שני ידידים — ד"ר אייב אגרנט, מטובי רופאי-השיניים בחיפה וד"ר ולאחוב, מיוצאי פילאדלפיה ומרצה בטכניון בחיפה.

מי ברגל ומי ברכב. השניים הרימו את שפופרות הטלפון, הודיעו על ההצעה ל' ידידיהם, יוצאי ארצות-הברית המתגוררים בחיפה וסביבתה, וכך באו עשרים משפחות, גברים נשים וטף, מי ברגל ומי ברכב, אל בית התפילה החדש — גן-הילדים הפרטי שעל הכרמל.

התפילה היתה תרבותית מאד, נערכה לפי המחזור של אדלר (תהנוג ברוב הקהילות ה' יהודיות הלא-שמרניות בארצות-הברית). ה' תפילה היתה קצרה יותר, אולם כל מה ש' נאמר בה היה ברור ומובן למתפללים שכו' למ דוברי עברית. שיריהם של המתפללים היתה נעימה וערבה והתפילה כולה דמתה לתפילה נוצרית פרוטסטנטית.

כדי שלא לפגוע בבכאים הטובים, החליטו המתפללים כי כל אחד מהמשתתפים ירים תרומה לביית-הכנסת הנמצא בקרבתו.

דתיים הלך וגבר לנוכח החשש כי חלק מ' צאן מרעיתם יעזוב, יפנה לתפילה אנושית ומובנת יותר. היתה זו עדות לכך שחייבים ראשי הדת להכניס בה תיקונים ברוח הזמן, שאם לא כן — עלולים הם לאבד את רוב ה' נוער האינטלקטואלי, יוכלו להמשיך את פעור' לתם רק בקרב חלקים מבין העולים החד' שים בעלי התרבות הגמוכה.

נצרת

עובדות יבשות

ישו היה רגיל להתהלך על פני המים. אולם בעיר מולדתו, נצרת, היה תמיד מחסור חמור בנוזל היקר. עוד בימי האנגלים חפרו אבות-העיר באר עירונית, אולם הדבר לא הספיק. לפני שנה וחצי תבעה העירייה מן הממשלה להקים מפעל-מים, אולם לא נמצא הכסף הדרוש. נמצאו אפוטרופסים שהציעו להרחות את צמאון העיר הקדושה ולקנות את נפש בניה, ביניהם ממשלת ארצות-הברית וגם האפיפיור, אולם הרשות לא ניתנה.

ממשלת ישראל לא ראתה בעין יפה את זרם היוזמה המקומית. היא רצתה ביקרה של מקורות, חברה הסתדרותית-סיבנותית' ממשלתית. מקורות דרשה את הזכויות להביא מים ממקורות עמלי. היא דרשה גם להעביר אליה את הבאר העירונית, אליה התייחסה בבזבז. באר זו, כך הסבירו המומחים, קדוחה בצורה עקומה, מימיה מלוחים. המצב הלך והתחמש. הממשל הצבאי ה' ביא בכל יום שתי מיכליות, כל ההספקה איפשרה לתושבים למלא רק פעם בשבוע ימים את המיכלים על הגגות. הרחצה הפכה ל' ענין שבמיתרות, אפילו החזירים נשארו צמ' אים.

גירוש השטן האדום. בלית ברירה נכנעו אנשי נצרת ללחץ היבש. הם חתמו על חוזה עם מקורות, העניקו לה את המוגר' פולין לאספקת המים לעיר. כסילון של מים בצינור יבש, זרמו לפתע הכספים: נמצאו מיליון ורבע ל" מתקציב הפיתוח, תוך ששה שבועות הונח קי מים מתל-עדשים. יום לפני הבחירות הוכרו על "הג המים", להנאתם של שרי הממשלה והבישופ ג'ורג' חכים, שהשתמש במים החדשים כדי לגרש את אויבו, השטן האדום. משה שרת בא, הנעים את אנשי נצרת בערבות הגהדרת שלו, מסר ברכה נאמנה לכל משפחת זועבי, סוכני מפא"י הבלתי-אהודים במקום.

למחרת הבחירות נהנו כולם. הבישופ שמח על ירידת הקומוניסטים בשלושה אחוזים, הקומוניסטים שמחו שנבואתם נתקיימה: ל' פתע נתגלה שהבאר הסמוכה לנצרת אינה עקומה ואינה מלוחה. אך הבחירות עברו — ולפתע נפסקו המים. המיכליות חזרו לשירות. הסבירה מקורות: באיזה שהוא מקום דולפים הצנורות המעלים את המים מתל-עדשים. ואילו התושבים סב' ר כי כל זה הוא תמרון של התנכלות מכח' נת. מאחר שהם גורשים ממילא לשלם מחיל העולה פי שלושה על מחיר המים בעפולה, נפרץ אצלם סכר הסבלנות. דרשו הם: להעביר את מפעל-המים כולו לידי העירייה.

תחכורה

בדלתיים סגורות

זמן קצר לאחר שהתוספת האחרונה לר' כוש רכבות ישראל — שמונה קרונות נוס' עים מתוצרת גרמניה — הורדו בנמל חיפה, הודיע נמנם סבידור, מנהל הרכבות, כי

הארץ

אין עדיין סימן לשינוי ניכר בחילוקי הדעות היסודיים בין ראשי ברית המוע' לות וגרמניה המערבית, במימ' המתנהל עתה בין שני הדדים במוסקבה (מעריב).

רחל לוי, ראשון-לציון איכה ישבו בדד... צבי אבנון, סגן-המנהל הכללי של משר' רד-החוף, יצא אתמול למסע ביקורים... (למרחב).

מוסקה וינריב, גבעתיים לחוף הריביירה, כנראה. שתי הנבחרות יופיעו בהרכביהן ה' חזקים ביותר, בהם מופיעים מיטב ה' כדורגלנים בליגה (למרחב). מוסקה וינריב, גבעתיים החכמים בליגה.

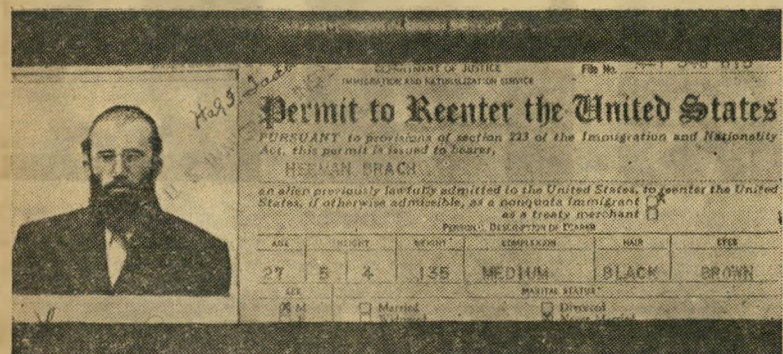
מיטח יריות בסיבוב אירון

נשיקת טמבונים: אוטובוס הדמים כ/796 מנשק, בהכרת תודה סמלית, את מכונית המשא שבאה מנגד, הצילה את 13 יושבי האוטובוס ממוות. המתנקשים ברחו בראותם את המשאית.

מכאן הם ירו: יעקב גשייד, תלמיד ישיבת שפת-חיים בירושלים ותושב כפר-אטא, מניצולי האוטובוס, מורה לכתב העולם הזה, יחזקאל מאירי, את הגבעה ממנה פתחו התוקפים באש. בגדיו של גשייד מוכתמים בדם. יושב: גשש המשטרה המתכונן לצאת למלאתו.

דרכונו של הרוב: אשרת הנסיעה של ארצות-הברית מציינת כי ההרג הרמן בראך הוא בן 27, רווק שלא נשא אשה מעולם, משקלו 67,5 ק"ג, בעל שער שחור ועיניים חומות.

מועד לפרענות: המקום הראשון לפגיעה הוא תמיד מושבו של הנהג. קוריריו של נהג האוטובוס סייע להצלת הנוסעים שגורלם היה מופקד בידו עת ניתכו עליו היריות.

מותו של תייר: צבי דוד הרמן בראך, אחד ההרוגים, הוא תייר מברוקלין שבא להשתטח על קבר רבי שמעון ברייזנאוויץ במירון. גולגולתו מפוצצת מכדור שפגע בו מטוח קרוב

הגרמניים את סוד הטיפול ברכוש החדש. פסימיסטים וספקנים הפיצו מיד את ה"שמועה כי הנהלת הרכבת תיאלץ לבחור ב"אחת משלוש אפשרויות גרועות: לחקן את הקרונות עליי עבודה פרימיטיבית, להרוס את הרציפים הגבוהים או למכור את הקרונות, שערכם 150 אלף ל"י כל אחד, כגורר טאות; לשלוח משלחת חדשה להזמנת קרונות בחוץ-לארץ.

נמצאה גם דרך רביעית, פשוטה יותר: לאורך הרציפים הגבוהים נעקרו פסי הברזל, והוגחו מחדש על שכבה גבוהה יותר של חצץ. (המשך בעמוד 12)

לוח בסיפורים על קניות הנעשות לפי צי" לומים בחוברות-פירסומת. אולם אין ישראל נוהגת לפי שיטה זוהי זו הרצופה, אמנם, מכשולים והפתעות. בקלן, מרכז משלחת ה"שילומים הישראלית, יושב זה שנתיים ה"מהנדס הראשי של רכבות ישראל, המטפל ב"כל הזמנת ציוד מגרמניה. מנהל הרכבות עצמו אף נסע, מלחה חבר יועצים טכניים, לביצוע הזמנה זו באופן אישי. נוסף להם הוטסו החשמלאי וחרש הדודים הראשי ל"תקופה של חדשים כדי ללמוד מהטכנאים

• דמי אש"ל: 30 ל"י ליום.

הנוסעים לרדת — לשחא. אי-אפשר היה לפ" תוח את הדלתות. לתמהון כל הנוכחים הוברר כי דלתות הקרונות, כנהוג בארצות אירופה, נפתחות כלפי חוץ, בעוד שקרונות ישראל מצויינים בדלתות הנפתחות פנימה. הדבר לא היה מפ" רע, לולא העובדה שרציפי הנוסעים בתחת: תלאביב גבוהים מאד, מגיעים לגובה ה"מדרגה האחרונה של הקרון. בצורה זו, מנעו את פתיחת דלתות הקרונות החדשים.

הפתרון הרביעי. טעויות כאלו מקוב" • וכן בתחנת חיפה מרכז ונתניה.

תינתן אפשרות להזמין מקומות מראש לנסי" עה בקרונות הכחולים והנוחים. מועד תחולת ההסדר החדש: השבוע הראשון של חודש זה. לפתע נידחה הסידור עד להודעה חדשה. פקידי הנהלת הרכבת, סמוקילחי, הסבירו כי ארעה תקלה מצערת בלתי-צפויה מראש. התקלה המצערת נתגלתה לראשונה ביום חנוכת הקרונות, בתום נסיעת הנסיון מתח" נת חיפה המזרחית לתחנת הרכבת החדשה של תלאביב. הנוסעים, פקידים ממשלתיים בכירים ואורחיהם, נהנו מן הקרונות החדשים, המרוהטים כטרקלין בבית בורגני מודרני. כאשר נעצרה הרכבת בתלאביב, ביקשו

בדם ואש פרוץ נפל

עוד לפני חודשים אחדים נדמה היה כי שלטונו של השליט הארגנטיני מבוסס בהחלט, אולם מתחת לפני השטח געשו זרמים אחרים, שהביאו בסופו של דבר לחיסולו המהיר של הדיקטטור הנמרץ ביותר מאז מפלתם של היטלר ומוסוליני

מבלי שאיש ידע מדוע וכיצד, באולפן תחנת השידור של בואנוס איירס. קריאתו הנרגשת לעצם לסייע לנפגעים זכתה להיעמד לכותרות האסון. מאז ואילך קיבל השם פרוץ משמעות מיוחדת בארץ-יגנה. מהאולפן אל כיסא הנשיאות היתה הדרך קצרה, עברה רק פעם אחת בתא-הכלא האר-גנטיני בו נחבש פרוץ בשל התקוממות בל-תרמוצחית נגד הנשיא אלדמירו פארל, שבי-משלתו שימש פרוץ שרי-הצבא ושרי-העבודה גם יחד.

*** יין גרוע ומזכית-הנאה

בתפקיד אחרון זה, הפיר חושי האר-גנטיני לדעת את כחו וחשיבותו של ארגון פועלים בעל משמעת מימית ראוייה לייחודה. ממש כיוון מחקו ריטואל, נתגלדה לנמל בכל שני וחמישי, לשנות יין גרוע כי מסכאות הצפופות, בחברת הסבלים והסחארים, והקטיגו לשנים ושיגם. הוא התרועע עם המנהיגים המתאמים, דאג לספק טובות-האה-גודלות לראשי האיגודים המקצועיים שהסי-כימו לחסותו, וטובות הנאה קטנות גם לכלל הפועלים.

כל זה השתלם יפה: הפנת-המונים של 55 אלף איש התארגנה כאילו-נאליה בחזית מקום מאסר, דרשה את שחרורו המידי. עוד בטרם ירד ליל ה-17 באוקטובר 1945, כבר

נקים כבדים רעמו השבוע בחצות בואנוס איירס, נעצרו ליד בית אפור ו-החלו מפגזים אותו בחמת-זעם, עד שנחרב כליל על 600 יושביו. כך הקיץ הקץ על מרכז מפלגת הברית העממית הלאומית — אחד ממבצרי הכוח האחרונים של הנשיא חואן דומינגו פרון, שהסתתר אותה שעה באחד מתחילי אק פאראגואי בנמל בואנוס איירס, מוקף ספינות המורדים הדורשות את הסי-גרת.

*** רעידת אדמה ואולפן

אומנם, לא תמיד נלחמו השמים כי פרון. בשנת 1944, בעוד הקולונל פרון, לשעבר נספח צבאי בשגרירות הארגנטינית באיטליה הפאשיסטית, לא היה ידוע לאיש, כרצה לפתח רעידת-אדמה קטלנית במחוז סר-חאן. עם בוא הידיעות הראשונות על אלפי ההרוגים והפצועים, כבר נמצא הקולונל פרון,

האנשים שמאחוריו. תמונה זאת צולמה בשעה שפרון נאם בראדיו את אחד מנאומיו האחרונים, בו הודיע על ביטול התפטרותו. מאחוריו במרכז: שר-הבטחון בממשלתו, גנרל פראנקלין לוטארד. שהועמד מיד לאחר מכן בראש "מפקדת יכו"י" מיוחדת.

היה לארגנטינה נשיא חדש. ומאחוריו אירגון חדש, רבי-עוצמה: הדסקאמיסאדוס, חסרי-הכור

*** שער בלונדי וקסם אישי

המונים לא היו היחידים שבתור כי פרון כשליטם. באותו זמן עצמו בחרה בו כבעל גם שחקנית-משנה ארגנטינית, שזכתה להופיע בששה סרטים. היתה זאת אוהד דואר-סה, שעליה אמר פרוץ מאוחר יותר: "היא שמה לי יותר מחמישה שרים!" לאוהד, שיהי עם טבעת הכלולות קבלה גם את משרד-העבודה, היה משהו שבו לא תר-כל גולדה מאירסון להתחרות בה לעולם: שער בלונדי וקסם אישי. בעזרת שני אלה, יחד עם זוש פוליסטי שאינו מטעה, יצרה בשיתוף-עם בעלה את דמות המדינה הארגנטינית. הרי חידה במינוע במחצית השנייה של המאה ה-20 עשרים: דיקטטורה המתבססת לא רק על שלילת-החירות, אלא גם על הענקת טובות-הנאה להמונים, בלחית פירסומת רעשנית. ככל שלטון דיקטטורי, נוקק גם הפרונוים בשעת ההכרח לאמצעי-כפיה, אולם מעולם לא התרוממו אלה לדרגת השכלול והיעילות

בן הפמכס הארגנטיני, הספורטאי המצטיין...

המפסם. את דרגתו הצבאית הראשונה, רביטוראי, קיבל כי מדרך צבאי להחלקה על שלג.

החייל. בשנותיו הראשונות של שירותו הצבאי גידל פרון שפס, שירת ביחידת-משמר ניידת.

המתאגרף. בצעירותו הצטיין פרון באיגרוף, חדל ממנו לאחר שנקע את כף ידו, עבר לסיוף.

הילד. גנרל פרון נולד לפני 59 שנה למשפחה של מהגרים ממוצא איטלקי בשם פרוני.

...שיאש כנסכת

בתיאטרון נהגה אחר להלווין, נדעס עם זאת עסקה במ

האפיפיור. ב'1947 ביקרה אוהד ברוי-מא, הצטלמה בחברת ראש העולם הקא-תולי כשהיא לבושה בצניעות בלתי-רגילה.

שרי-העבודה היה אחד מתפקידיו כי-ממשלה לאחר הפיכת 1943. הוא פירק את האיגודים החופשיים והפסס לממשלתיים.

השחקנית. אוהד הופיעה בחייו של פרון בשנת 1943, הפכה לפילגשו ולאחר מכן לאשתו, ליועצתו ולעוזרתו הנאמנה.

ידיד-העם. פרון לא החמיץ הזדמנות להופיע כידיד האנשים הפשוטים: כי-מקרה זה: בני השבט הפאטאגוני.

ו האירופיים. עיתונים שהתנגדו ל-
נסגרו בתוקף צו ממשלתי, אלא
ביתה שפרצה בגלל היעדר סידורים
מספיקים בבית-הדפוס.

כמו בשכית הימאים

שיטות הללו לא היתה תשובה
ת לבעיות הכלכליות של המדינה,
מיד מתחת לשטח. בעזרתו הנדיבה
העבודה זכו הפעלים להעלות
זות — לפעמים אף גדולות בהרבה
— בתוספת חיוך רחב של אווירה.
מהרה הסתבר להם כי המחירים
מהיר הרבה יותר. פה ושם פרצו
ת תרחבו והלכו. חמורה מכולן הי-
ת עובדי-הרכבת, מתומכי מרון הי-
שהוצגו מיד עלידי העיתונות הפי-
קומוניסטים. "אבל אין אנו קו-
" התגינו הפועלים, "אנחנו רק
רעבים!" הצטרפות היתה ללא
מש כמו בשכית הימאים בישראל,
א להתערב בשכית והיא נשברה.
אלה וכיוצא בהם גרמו להצטרפות
טוב לא היתה תועלת רבה בסטרות
זות שהיתה אווירה שולחת א גר-
ת לל עני ואביון. מתחת לפני ה-
יקו בקיעים שלא נתנו את אותותי-
חודשים האחרונים.

גנרלים, ב דג

זאת צמרת הצבא, המועמדת הי-
ת לאספקת שליטים חדשים בדרג-
שחשה כי ניתנה הזדמנות לנצל את
כסאו של פרוץ.
של פרוץ, היה זה מחזה דראמאטי
תהפוכות ואמנתי באמת.
חל בהתמרדות נפל של כמה יחי-
ת, שלא קיימו קשר הדוק עם שאר
גא. המרידה נכשלה ודוכאה, אך
חבים של מצוותיה המעטות הוכיחו
של, מחכה לקסיף. פרוץ ידע זאת לא
אחד אחר. כדי לארגן מחדש את
דיע קודם כל כי הוא מוכן, "למען
בטחון", להתפטר. גל המחאה נעז
מאורגן מראש, פרץ את כל הסכרים
המסכם מראש. משלחות של אנשי
להתדפק על דלתו, בבקשה לחזור

לבים לחזור בו — אך בתנאי: עליו
העם סמכויות חירות המורות יר-
אייפס. "הצענו למורדים שלום",
הו, "אך הם סירבו. עתה נציע להם
בו במקום, עוד בטרם קיבל את
ל בית-הנבחרים הארגנטינאים הכוב-
יון רשות לכל פרוניסט נאמן "לה-
דין ודברים כל מי שמאיים על

אלה כבר לא היתה תועלת מר-
לים אמיליו פורשר, קארלוס ווריס
הסמיקו בינתיים לרכוש את תמי-
יקי הצבא, הפעילו את חיל-היבשה,
והצי במלחמה הפנימית המתל-
ר ימים מעטים בלבד נאלצה הממ-
חת להסכים לכניעה ללא תנאי, ל-
יום עם המ רדיף על סיפונה של
ינה. אחת מ-18 ספינותיו של חיל-
יני, ולהעמדת השליט המורד ל-
ידי. ארגנטינה עמדה להצטרף ל-
ינות הדרום-אמריקאיות בהן שולט
שגנרל ב' מדיח אותו מכסאו ו-
הקרע לשלטינו של הגנרל ג'.

הפועלים. בכיר זאת ערך פרוץ, כמעט עד ליומו האחרון, את הפגנותיו הסוערות
ביותר, ובו נמצאו כל משרדי הממשלה החשובים. פקדי הממשלה נמלטו מהכרך.

להכות בבואנוס-איירס. שיא המהומות היה הפגנת הכיכר הענקית
בבואנוס-איירס הנקראת בשם פלאצה דל'מאי, על שם חודש מאי בו חל חג

בכך. הם הסתערו בגפרורים מוצתים ובמסליות טבולות בנפט גם על הכנסיות
עצמן. בולקן הצליחו הפרוניסטים בפעולות הצתה אלה. בתמונה: אחת
מהכנסיות הרבות המפוזרות בכל חלקי בואנוס-איירס, עולה באש.

הכנסיה בוערת. אלה הם צילומים מתקופת המהומות בשעת ההתנגשות
בין פרוץ לכנסיה. המטרה הראשונה של אוהדי פרוץ הנרגזים היה משרדו של
החשמן קופאלו (ימין) שהועלה באש. אולם הפרוניסטים הזועמים לא הסתפקו

צבאי באיטליה הפשיסטית ולמד בה את חכמת השלטון

הבקייע הראשון במבצר שלטונו של
פרוץ היתה הפצצת תהלוכה, בה נפצעו
עשרות חסידי, אותם ביקר בבית-החולים.

שותפות הדוקה. פרוץ קיים יחסים
מצוינים עם הקארדינאל קופאלו, ראש
הכנסיה הקתולית בארגנטינה עד למשבר.

אבירה מרה לפרוץ היתה מותה של
אויסה ב'1952. מאז מותה שידר הרא-
דיו של ארגנטינה תפילת אזכרה יומית.

על הסוס החביב עליו, הופיע פרוץ ב'
תהלוכות יום העצמאות בשנת 1951, חוד'
שים מספר לפני שחזר ונבחר כנשיא.

ה להופיע בלבוש
כשיטים ויהלומים.
יצדקה בלהיטות.

במדינה

(המשך מעמוד 9)

בצורה זו הורם הקרון כולו בכניסתו לתחנה, אפשר היה לפתוח את הדלתות.

אחרי שינויים ותיקונים ממושכים עלו הדי קרונות שוב על הפסים.

כל ישראל

יום אחד שהוא הרבה

הישראלי הממוצע אינו מבזבז לריק את 86,400 השניות היומיות העומדות לרשותו. הוא מנצל אותן לעישון שלוש וחצי סיגריות (ומשלם בכך 24 פרוטות בלוטבאק לאוצר), לצריכת שני קילוגרם קרח, עליהם הוא יכול לקרר את עשרה הגרמים של מנת דג הקרפיון היומית שלו, ואם רצונו בכך, אפילו להאזנה לקול ישראל העשיר לשוני (עברית, ערבית, אנגלית, צרפתית, אידיש, לדינו, תורכית, פרסית, רומנית והונגרית).

רבת רושם עוד יותר היא התמונה, כאשר המדובר הוא על כל ישראל. האוכלוסיה מונה 1,750,000 בני אדם, חצי מיליון בר חוים, אחוזים ותרגולי הודו, 240 אלף תלמידי בתי-ספר יסודיים, 160 אלף ראשי צאן, 80 אלף בעלי דשיון נהגות, 40 אלף חיירים, 38 אלף עובדי מדינה, 24 אלף תלמידי בתי-ספר תכנוניים, שבעת אלפים שוטרים, נוסעים וסוהרים 120 חברי-כנסת (ליתר דיוק: 109 חכמים ו-11 חכיות *). אוכלוסיה זאת פעילה בצורה מדהימה כמעט. היא עורכת מדי יום 44 טכסי גישואין (ושבעה טכסי גירושין), מקבלת מדי יום 52 דרכונים חדשים ו-58 רישיונות נהגות חדשים, משתמשת ב-4000 טון דלק ליום להפעלת תחבורה, הכוללת, בין השאר, 14 אלף מכוניות פרטיות ו-11 אלף אוטובוסים ו-191 אמבולנסים.

התאבדות, פטנטים ונידון. אחד הישראלים העסוקים ביותר הוא נשיא המדינה, יצחק בן-צבי. מדי יום מטפל הוא, בממוצע, בבקשת חנינה אחת. אם כי הוא מנצל את זכות החנינה רק פעם בשבוע.

אין זו ההפעלה היחידה של מידת הדין כלפי העבריינים. התוצאה של 150 העבירות היומיות (מהן 33 תאונות דרכים) מסתכמת ב-50 מאסרים יומיים, גורל שהוא טוב מגורל המנסים להתאבד: שלושה לכל יומיים, מהם מצליח אחד בלבד (147 במשך שנת תשס"ו).

מעילות ראוייה לציון מגלה גם המשק הישראלי, בעל 88 חברות הביטוח, 38 המכוניות המייצרות גרבי גילון מאיכות מעולה ושלושה מפעלים לייצור תקליטים. הוא גם מקיים 150 בתריקולנוע, עם קרוב ל-100 אלף מקומות ישיבה, בהם מתיישבים מדי יום, בממוצע, 75 אלף ישראלים.

בירה, גזוז וגוויות. אך גם שלא במדים יומיים ערה מאד פעילותו של הישראלי הממוצע, כפי שגילה השבוע שנותן המשלה תשס"ז. הישראלי הממוצע שותה 60 ליטר חלב לשנה, ומה שמובן יותר, 8.5 ליטר בירה, 3.6 ליטר יין ו-1.2 ליטר משקאות חריפים באמת. אם לגלות את האמת הרי הוא גם שותה 6 ליטר מיץ-הדר לשנה, 2.5 ליטר גזוז ו-2.5 ליטר סודה.

ואם הוא איננו שייך ל-16 הישראלים המוכשים מדי שנה עד מחת עלידי נחשים ארסיים או לאלף חולי-הרוח המחכים לתורם להיכנס למוסד המתאים הרי הוא מנהל בממוצע 54 שיחות טלפון לשנה (שלוש מהן בינעירוניות) מקבל או שולח 36 מכתבים ומברק אחד.

בניגוד לישראלי הממוצע, הנוסע 200 פעמים בשנה באוטובוס ופעמיים בשנה ברכבת, קיימים גם ישראלים לא ממוצעים כגון 1776 בעלי העגלות, 165 הילדים המבריגים שנימולו בשנה שעברה עלידי מוהלי משרד הדתות, 19 הגברים שקיבלו רישיונות טייס פרטיים, ששה הנספחים הצבאיים של צה"ל בחוף-לארץ (באנקרה, ושינגטון, פאריס, רומא ורונדון) ימספר רופאים הבדוקים גחיות מתים המוצאות מקבריהם לצורך חקירה משפטית תמורת התשלום החוקי של 20 ל"י הבדיקה.

* הסיעה הנשית ביותר בכנסת היא מפא"י עם שש ח"כיות, שהן 15% מכלל הסיעה.

** זכויות נשיאות אחרות הן מינוי השופטים במדינה — 97 עד כה, ומינוי נשיא מגן דוד אדום.

קורדרוי

מכנסים, הצאיות, זיקטים וחליפות נעשים כחדשים אחרי שעברו תהליך מיוחד אצל קשת. מקומות משופשי פים נעלמים, כמו כן אפשר לצבוע את הקורדרוי ועל ידי כך מאריכים בגדים שמושיים אלה זמן רב יותר.

קשת

מנקה וצובעת

ואלה הספרים אשר רבו עליהם הקופצים!

(1) **דיווראנט: גדולי ההוגים** (קורות הפילוסופיה) מלווה תמונה

(2) **ברטראנד ראסל: כיבוש האושר**

(3) **ד"ר פולדאטין: כוחה של הסתגלות**

(פסיכיאטריה מונעת שימושית) בהזמנות לפנות להוצאת ספרים

אחיאסף בע"מ ירושלים, רחוב בן-יהודה 3.

לחג - סיגריה אכספארט
אחים בזרנו בע"מ

שנה טובה
ומוצאת
וחתימה טובה
לכל לקוחותינו
ידידינו
וסכרינו

צינקוגרפיה יונה ריפרזונסקי

תל-אביב, רח' פרץ 12 טל. 66548

אל תדהה קניות בגלל חוסר מזומנים!

ארגון לאשראי בע"מ

סרטים

צחוק אחד גדול

זה שנים לא נהנה דני קיי מתסריט כה טוב. זה זמן רב לא נהנה כה הקהל מדני קיי. הקש בעין הוא, ללא ספק סרטו המבדח ביותר מאז וולטר מיטי. זוהי גם הקומדיה המטורפת המשובחת ביותר של חמש השנים האחרונות. דני הוא, בסרט, פיתום אמריקאי המופיע על במה פריסאית בהצלחה רבה, מצליח פחות בחיי האהבה שלו, עקב הסבך פרוידי הקשור בנשואין האומללים של הוריו, מח' ליש ללכת אל פסיכ' אנאליסט שווייצי לר' פוי.

הפסיכואנאליסט נע' זר עלידי רופאה צעיר' רה ונאה (מאי זטרלינג) העוזרת לדני להשתח' ר מהתסבך. תסביכה נוספת: בובתו של דני מתבכח בעסק ריגול בינלאומי, מושכת גם את בעלה לסבך.

סאטירה על הי בלט. אולם הקש בעין הוא, למרות הסבך, סרט מושחת על הגיון ברזל, ועל כן המצבים הקומיים מבדחים ביותר.

כמה מן הבדיחות ה בולטות בסרט: —

- מרגל בשם גרוי' מיך סבור שקיי הוא סוכן בינלאומי שנש' לח אליו, פוגשו ב' שדה התעופה של צי' ריך, לוחש באוזנו של קיי: "גרומיק", קל סבור שזוהי ברכה ב' לשון המקומית, עונה: "גרומיק רב".

- במסוט, מחבל קיי את חגורתו לחגו' רתה של מאי זטרלינג.

המביא ליד קרבה כמעט אינטימית ביניהם. קיי משתתף, בעל כורחו, בבאלט אכסוטי. זהו שיאו של הסרט והצלחה אישית לכוראור' גרף מייקל קיד שהפכו לסאטירה שנונה על הבלט הקלאסי. מגרעתו היחידה של הסרט: ההלצות באות בזו אחר זו בדחיפות כה רבה, שלא אחת מהן אובדת בצחוק שמעוררת הבדיחה הקודמת לה.

עצה מהפכנית

סרט מצוין המוצג עכשיו באירופה הוא הסרט היפאני **שבעת הסאמוראים**. כו' תב עמוס קינן, סופרו המשוטט של העולם הזה באירופה: מעשה בכפר הנפקד מדי שנה בעונה הקציר על ידי שוודים. בני הכפר אובדי עצות, עד שהזקן שבכולם מייעץ: קחו לכם סמוראים, הם יגנו עליכם. וזאת לדעת שהסאמוראים הם מעמד האצילים של יפאן, הלוחמים המקצועיים.

בני הכפר נבהלים מהעצה המהפכנית הזאת ושואלים כיצד יסכימו סאמוראים מכובדים להגן על כפר קטן, ומי ישלם להם. תשובתו של הזקן: מצאו לכם סאמוראים רעבים. וכך יוצאים השליחים לבקש שבעה סאמוראים. אחד קשיש, שבע קרבות ואכזריות, הוא הראשון. מתוך קדגנות עיפה הוא נארח להגן על מין כפר שכזה עם אכרים מצחיקים. ועוד דון קישוט אחד, פותח רעב ועליו, נצר למשפחת סאמוראים מכובדת ולוחם אמין. ועוד אחד קודר פנים ומזור, האמין שב' כולם, שלבביו אמנות המלחמה היא כמין עיסוק מבדר, אמנות לשם אמנות, ומימיו לא הסכים לשרת מישהו על מנת לקבל פרס — מין זאב בודד שכזה, הבוחר לו

את קרבנותיו בעצמו. ועוד אחד, עליו ושו משחת וערום ומלא חכמת חיים אלא שאינו סמוראי. הוא סמוראי מזויף. אין לו כבוד, הוא מצפצף אפילו על הכבוד.

אודיסאה יפאנית. אם אפשר לומר על הריאליזם האיטלקי שהוא מראה את החיים במדרומיהם, הרי הריאליזם היפאני עולה עליו. כי הוא מעלה את תופעות החיים הפשוטות והאכזריות, כמו שהן, למעלת סמל. הסרט נראה כמין אודיסאה, כמין סיפור מיתולוגי, עלילות גיבורים וחיי פשוטי העם. יש כאן הרבה הומור, הומור חד והומור סלחני וכחייך, ויש גם מוסר השכל, עמוק, עם

כוכבת גארדנר

חזקה גם במתימאטיקה

הרבה חכמה. כדאי היה להביא את הסרט לישראל.

בהזדמנות זו כדאי להזכיר עוד סרט יפאני אחד, אף הוא משובח מאד — שער'הינינוס הוא מבוסס על סיפור של אקוטאגאווה, מחברו של ראשומון, ומתאר קורות מרידה אחת בימי הבנים של יפאן. אין מלים בפי להמליץ על סרט זה, שראיתו בשווייץ, הוא פשוט כביר. והצבעים שם אינם סכני קולור ולא סינמסקופ ולא אנפאקולור אלא משהו יפאני שכמוהו לא ראיתי — פסגת הפילם הצבעוני, לדעתי. כדאי היה כמובן להביא גם אותו.

יומן החדשות מ' היפה ביותר?

מיהי האשה היפה ביותר שפארה אי פעם את ב'הקולנוע? זה היה המשאל שניהלה רכלנית לואלה פארסינס בין שלוש מאות חתיקי הסרט ההוליוודי.

מועמדות רבות הוצעו: גריטה גארבו, ג'ין הארלו, פולה נגרי, עדנה פורביאנס (שותפתו למשחק של צירלי צ'פלין בסרטי האילמים).

אולם, המספר הרב ביותר של קולות ניתן לאוה גארדנר. הכריז ותיק הקולנוע ג'ורג' סלרס: "יש לה קלסתר קלאסי, מבט רומאנטי, גוף סוריאליסטי והיא חזקה מאד גם במתימאטיקה של הקופה".

בקצרה

קסטה דיווה. חיי הטראגיים של מלחין חיצוני בליני. מצולם בטעם חיצוני רב, אך אינו חורג מן השיגרה. אנטוגילה לואלדי.

עמק המלכים. שתי התעסקויות עתי קות כמו המבול: ארכיאולוגיה ומין בסרט סינמסקופי אחד. אליגור פארקר, רוברט טיילור.

היו לי שבע בנות. סרטו הראשון של שבאליה מזה שנים רבות. על אודות גבר מזוקן ונערות צעירות.

הווי

כאן קבור המלך

בתל-אביב, הובאה אשה לדין על שלא הז' ריקה לכלבלב שלה זריקות נגד כלבת כפי שדורש החוק, טענה כי הכלבלב רגיש מאד ומתעלף כשהוא רק רואה את המזרק.

שוק עד ברכ

בלוס-אנג'לס, ארצות-הברית, דרשה אשה גט מבעלה, בטענה שהוא מסרב להניח לה לשבת על ברכיו בשעה שהוא מתבונן ב' תוכניות הטלוויזיה.

כלי מורא, בלי משוא פנים

בבאונטיפול, ארצות-הברית, חקר מפ' קד המשרה מקרה של גניבה בבית העיריה, הודיע שכל המחזיק ברשותו מפתח של בית העיריה נחשב לחשוד, נזכר במאוחר שגם כרשותו מפתח, העביר את החקירה לקצין אחר.

מטבע קשה

בתל-אביב, נלקח עובד בנק לטיפול רפ' אי לאחר ששקית המכילה מטבעות-מתכת בנות 10 סרוטה נפלה על ראשו, גרמה לאבדן הכרתו.

סחר חליפין

בח'פה, נפגשו השכנים יצחק טודובר ואיזידור קרמר בבית משפט השלום, שעה שטודובר הגיש תביעה נגד קרמר על ש' הוציא לו שן תותבת בעת קטטה ואילו קרמר הגיש תביעה נגד שכנו על כי כמעט והוציא לו את עינו במכת-נגד. שניהם חויבו בתשלום 20 ל"י פיצויים איש לרעהו.

בספר חזק

בארטויה, ארצות-הברית, זרש לסטר פלומר פיצויים בסך 4500 מיליון דולר מהממשלה על שעיקלה 83 דולר בחשבוני בבנק, הסביר: "מוטב לנוקוב במספרים שהממשלה מסוגלת להבינם".

כיוון אחד

בירושלים, נסע נהג אוטובוס אחורה, אילץ מוניט' לנסוע אחורה, שאילצה מכר' נית'מא לנסוע אחורה, שהפילה ארצה רוכב אופניים.

דבש ועוקץ

בקיבוץ ג'רשמואל, כאשר נתבע הכחורן להסכים לבחירתו כמרכז עבודת-הבניין, הת' נגד המועמד, צעק באסיפת חברים: "מה אהם חושבים, שכל השנים ליקקתי דבש ז'".

דגים במים עכורים

בקיבוץ משאב'רשה, נדהמו כמה חברים שעבדו בהשקאת המטעים, בהיחכחם שכמה מן הדגים שגודלו באגמי-תלירוחם הצליחו להסתנן מבעד לצניורות המים ולקפוץ מבעד לממטרות הפועלות בין העצים.

דא יותר מדי

בטוקיו, יפאן, החזיר סקיד באוק את מחצית הסכום שגנב מקופת המוסד, התנצל בפני המנהל על שמרוב פניזות נטל סכום כפול מהדרוש לצרכיו הדחופים.

יש להתחשב

בח'פה, לאחר שהמשרה עצרה גער בן 12 החשוד בכיצוע שורה ארוכה של גניבות' כיס, טען הנער להגנתו כי הינו המפרנס היחיד של המשפחה וכי מעצר ממושך יש' לול ממנה כל אפשרות קיום.

אל תפסיד

אלא על מה שאתה חוסך.

עשירית לפחות מהכ' נסתך שים בצד למען עתידך בדרך נוחה להר' גל החסכון עשה היום את הצעד הראשון **פתח חשבון ח-ג** (חסכון גמול)

בסניף הקרוב לביתך של על מה שאתה מרויח בנק א"י לדיסקונט בע"מ

שיתו
מיץ ענבים
טבעי
מפוסטר
כרמל מזרחי
נויקבי ואשון לציון וזכרון יעקב

הלו מותק!

על כן — מחור אנו נפגשים ב' בבקר ואני מביא אתי לטיול את המצלמה של "פוטו ברנר". נעשה צלומים נפלאים.

המצלמה שלי היא "איון" להתראות!

פוטו-ברנר

חיפה, רחוב החלוץ 31

המשרד ת"א, רח' הקישון 41
טלפון 81674

נצאק טוב!
נצאק טוב!

ענג

ענג

ענג

האיש אשר התגנב לתיאטרון

דמם של במאים דגולים כאלה קאזאן, סיד בממלכת הסרטים של הוליווד.

הרב השרשי

ל זה לא היה לשוא: מאוחר יותר הוכיח לבייש את עצמו כשחקן קולנוע מעולה. לתפקיד הרב השרשי, למשל, בחרו יוצרי גבעה 24 אינה עונה, בשלושה מועדים. את רן מסקין, צבי פרידלנדר וזלמן לביוש. אולם מבחן-הבד הוכיח כי לביוש היה הטוב שב כולם.

לאחר שלוש שנות השתלמות, הוזמן לב יוש על-ידי הבימה לתזמור ארצה ולהצטרף לשורותיה. באותה תקופה כבר הוצע לו תפקיד נכבד בברודוויי, אך לביוש יצא לדרך עם אשתו ובתו שנולדה בניכר. בבואו ארצה, לאחר שהכיר את הנוף התיאטרוני, החליט להצטרף דווקא לקאמרי. הוא איננו מצטער על כך עד היום.

זכר לנסין וואסילצ'יקוב

הי דרכו במשחק? לביוש מסביר זאת בקיצור: "שחקנים רבים יוצרים להם תנועות וביטויים של קבע, מתאבדים בדימות היחידה שהם מגלמים, משתעבדים לסגנון שלהם במקום לשלוט עליו. הם אינם מריצים אפילו כאשר סגנון זה, הנראה בעיניו, הם מעולה כל כך. מתחיל לפגור אחרי צורכי הביטוי הממשיים של השחקן והופך מגוחך. אני משתדל להיזהר מכך. בכל תפקיד אני מחפש את הרגש הראשוני, הבלתי-אמצעי. אני נזכר שפעם ראיתי אוטובוס ומונית שעמ' דו להתנגש. רציתי לצעוק כדי להזהירם, אך מעוצם ההתרגשות לא נשמעה לי לשוני. בי מקום זה — נפלטה לפתע מפי נביחה. את ההרגשה הראשונית הזאת, שאיננה מופרעת על-ידי שכבות של מעצורים, אני מחפש בכל תפקיד".

לצורך זה, המציא לו לביוש אמצעי פרטי: בכל אחד מתפקידיו, מספר הוא, מנסה הוא לצלול חזרה לתקופת הילדות ולחפש שם

ישראל הצטננה התלהבות אהל, ולביוש קר בל את הצעתו של מורו לשעבר מיכאל גור להצטרף להקומדיה הארצישראלית.

שבועיים לאחר בואו, כבר עלה לביוש ל במה בתפקיד של עורך דין ספרדי ערמומי המנסה לפתור נערה צעירה, במחזה חיה גיסל מחפשת עבודה שנכתב על-ידי מי ש' התפרסם מאוחר יותר כאלוף יצחק שדה ה' מנחם. לביוש, שמימו לא ראה ספרדים, זכה לביקורת קטלנית של המבקרת לאה גולדברג שטענה בצדק כי הוא משחק "מעין אציל מורח" אירופי מנחם. עתה, בבעלת הארמון, הוטל על לביוש תפקיד של אציל מורח-אירופי מנחם במחזה שנכתב על-ידי לאה גולדברג.

הקומדיה הארצישראלית התקיימה זמן קצר מאד. לביוש עבר לבמת המסאטא, שהיה אז תיאטרון סאטירי חי ותוסס. "אינני מצ' טער על תקופה זאת", הוא מספר. "שיחקתי מאות תפקידים זעירים ולמדתי לשרטט דמות שהקהל יוכל להכירה מיד, כי היא מופיעה רק דקות אחדות במסגרת מערכון שנמשך לפעמים לא יותר מרבע שעה. אומ' גם, העבודה היתה קשה מאד. לפעמים היה עלי לשחק ששה טיפוסים שונים בתוכ' נית אחת, וכאשר היינו מציגים שלוש הצ' גות ביום, היה עלי להתלבש ולהתאפר שמונה עשרה פעם בזאת אחר זאת."

הנוטר ותיאטרון הבובות

ה עבודה הקדחתנית של המסאטא גרמה ללביוש שירגיש כי הוא נכנס להתאבנות רוחנית מהירה, והוא החליט לפ' רוש לזמן מה מן הבמה. הוא התגייס למש' טרת היישובים העבריים, חבש לראשו את כובע הגאפיר' המפורסם ויצא לקיבוץ תל' עמל. גם שם לא שכח את אהבתו הגדולה, וחזר שהייתו בקיבוץ הכין הצגת-בובות בשם חלוט' ליל-כנען, אותה כתב אהרן שורר, אחיו של עורך דבר כיום.

מתלעמל יצא לביוש, ואתו חברתו לחיים

סימה אותי. תזרתי וקראתי את יוליוס קיטר ולא ידעתי שבעה."

כך מתגנבים לתיאטרון

ה חוויה הגדולה שקבעה את דרך-חיי של הנער, היתה ביקור הבימה בליטא, ב-1926. לביוש, שעמד אז בעצם בחינות הבגרות, לא היסס להזניח את ספריו, נסע לקוב' נה, ביקר בכל ההצגות כשהוא מוקסם לשמע צלילי השפה העברית מעל הבמה.

לאחר מכן באה תקופת האוניברסיטה. האב

לביוש ב-כטוב בעיניכם — מדוב התרגשות

רצה שהבן ילמד רפואה. "והיה לדוקטור". אולם לביוש מתוודה: "לא יכולתי לסבול מראה דם. כאשר ר' שמעתי על ניתוח גחיות, כמעט והתעלפתי". הוא יבחר איפוא בלימוד משפטים, אולם לא השתקע בלימוד ברצינות יתרה. הרגש בחייו של הסטודנט הושם שוב על התיאטרון. ערב ערב היה מתגנב יחד עם חבריו לתיאטרון הממלכתי או לאופרה. כסף די הצורך לא היה בכיסם, אך הם שיחזרו את אחד הסדרנים בתשלום חודשי קבוע, כדי שיניח להם להיכנס. "מאז", הוא מודה, "אני גני יכול לכעוס ברצינות על אלה שמנסים להתגנב לתיאטרון."

כך עושים מהפכה במקסיקו

ב ינתיים הופיע הצעיר רק במסיבות חברים, אך כשרונו הבולט משך תשומת לב, והוא הוזמן להשתתף בהצגות הסטודיה העברית בקובנה, אותה ניהל מיכאל גור, כיום חברו לתיאטרון. אך מתיאטרון קשה לחיות, ואילו מצוקתם הכלכלית של הסטודנטים דגס וחבריהם-לחדר היתה גדולה: לשלושתם לא היו אלא שני זוגות מכנסיים, וכאשר יצאו שנים מן הבית, נאלץ השלישי להשאר בחדר, תחת השמיכה.

לכן שמח לביוש מאד, כאשר נודמה לו עבודה ששכרה בצידה: תרגום לליטאית של ספר על גזרת בגדי נשים. את הסכום שנית קבל, הוציאו שלושת החברים על תפירת חליפות מהודרות בטעם המימס ההם. לאחר מכן, הביא אתו לביוש את החליפה בעלת החזיה השחורה ומכנסי הפסים, לארץ-ישראל, אולם עד מהרה התברר לו כי תצלח רק כי תלבושת להצגות. היא ליוותה אותו בכמה מתפקידיו בהמסאטא.

מתרגום, עבר הצעיר לעיתונאות. העיתון היהודי הקובנאי אידישע שטימע לא היה מ' שוכלל ביותר, מבחינת אספקת ידיעות, וכאשר חסר חומר נהגו העורכים להמציא רעידת-אדמה בארץ ומיניויות בהרי ההימאליה או מהפכה במקסיקו. העיתונאי הסי' רון נטל על עצמו לספק ידיעות מהימנות יותר, קלט ברדיו את ידיעותיה של סוכנות האינפורמציה הגרמנית, אותן תרגם לליטאית. הוא הגיע כבר למעמד של עורך-לילה מוכר, כאשר ביקר בקובנה תיאטרון אהל.

ביקורת קמלנית

ב במאי משה הלוי התלהב מאד מן ה' הצעיר המוכשר שפגש והציע לו לעלות ארצה ולהצטרף לאהל. בעזרת מלצתו, קיבל הצעיר סרטיפיקאט ועלה מיד. אולם בארץ

מ טאטא חדש — מטאטא היטב, קובע הפיתגם. בתיאטרון הישראלי התאמת דווקא היפוכו של דבר: חתכי המסאטא, הל' הקה הסטירית החוססת בעבר שגססה לאר טה בשנים האחרונות, תפסו על הבמות היש' ראליות מקומות-כבוד. שמואל רוזנסקי בנה רח' שנותיו המעטות בהימנה כמה תפקידים בלתי-נשכחים, בצלאל לונדון השתלב מיד ב' שורה הראשונה, דלת המשתתפים, של תיאטר' רון אהל, אך המפתיע מכל היא עלייתו המסחררת של זלמן לביוש על במת התיאטרון הקאמרי.

כשרונותיו של הקומיקאי הגמיש מהמסאטא לשעבר הגיעו למלוא פריחתם דווקא בתפקי' דים הרציניים, האחראיים, להם זכה בשנים האחרונות על במת הקאמרי. רבבות צופים לא יוכלו לשכוח את הליצן של כטוב בעי' ניכס, המשמיע את אימרות-הכנף השקספיריות בחוש הומור תלתי-ממדי, כשהוא מסלסל מאחורי גבו את המצנפת ארוכת-האזניים. רבבות נוספים צפויים לתענוק אמנותי מעורן לא פחות כשיראוהו מבצע את תפקיד הרוון זאברודסקי בהצגת בעלת הארמון, שהועלתה על במת הקאמרי השבוע.

בתריסים מגופים, הצגה עצמית

ש חקן חייב להיות, כרגיל, אדם פתוח, אורב מגע-שלי-ראוה עם צופים. מזור, שלביוש לפי אופיו ונטייתו אינו דומה כלל מבחינה זאת לשחקן הטיפוס. עד היום לא התגבר על פיק-הברכיים של חרדת-הבמה, לא החל לראות במקצועו מעשה שיגרתו של יומיום. הסתגרות מופנמת זאת היתה מנת' חלקו מאז היותו ילד. כבר אז קיווה להיות בעתיד שחקן, אולם מרוב ביישנות כלפי כל צופה, ואפילו בני-משפחתו, נהג זלמן הקטן, בן העיירה הליטאית, להגיף את כל החלר' גות והדלתות בבית שבבת אחרי-הצהריים, שעה שכל המשפחה יצאה לטיול נוסע, ורק אז העז לשרי ולהציג בפני צופיו.

גם מאוחר יותר, כאשר למד בגימנסיה ה' עברית שבכיר הליטאית מרימפול, לא העז לביוש להשתתף בהצגות-הכחה, העדיף להס' תפק בתפקיד בצנזר על לחשוך.

העירה שבה נולד היתה זעירה מאד. גרו בה 20 משפחות יהודיות, בתוספת מספר משפחות ליטאיות, ומנקה-הארוכות, הפילר' סוף המקומי, נהג לומר בבזו: "גם זו עיר? יש בה 25 ארובות בסך-הכל!" שאוניה היה שם העיירה ששכנה על גדות נהר הניימאן, כלומר — "עשוית-קש". ואכן, כאשר כבשו הגרמנים את ליטא בימי מלחמת העולם ה' שנייה היתה העיירה כולה למאכלת אש וכל יהודיה נספה. אביו של לביוש, מרדכי, הצ' ליה לברוח ליער סמוך, על הגבול בין גר' מניה לליטא. אולם חודשים לפני שחרור ל' טא בידי הצבא האדום הלשין עליו שכן ל' טאי שגילהו, והזקן בן ה-60 נרצח.

הגוי התעדרף ליומיום

ב ביוש האב היה יהודי גברתן, אב לחשעה ילדים שזלמן היה הבכור ביני' הם. גבוה עלה על 180 סנטימטרים וכל גויי העיירה פחדו מפניו פחד מוות. כאשר היכה פעם אחד מהם, בשעת שיכרות, את זלמן הי' ל' — מיהר האב וסטר לגוי סטירת-לחי אחת רבת-עוצמה כל כך, עד כי השיכור נפל המום ולא יסף קום. האב, חושש שמא רצח נפש, ברח לגרמניה ולא חזר אלא כעבור יומיים, לאחר שהמוכה התעורר מעילמיו.

בניגוד לאביו, היה זלמן הקטן ילד חלש ונמוך-קומה. בחדר בו למד, זכה לכינוי "ופת כרוכית", על שום מעין דמעותיו שהיה נוה להיפתח. לעומת זאת, התבלט ב' כשרונותיו הרוחניים וכבר בגיל 12 שלט יפה בשפה העברית, אותה למד מפי מורה פרטי, נוסף על ידיעת ליטאית, גרמנית ואי' דיש.

בתקופה מאוחרת יותר, כאשר אול מלאי ספרי הקריאה שעמד לרשותו, גילה הילד בבית דודו ספריה עשירה בשפה הרוסית. הוא לא התעצל, נטל את אוהה הדוד תום בתרגום רוסי וקרא אותו כשהוא מפענח כל מלה בעזרת מילון ליטאירוס. כעבור חודשים אחדים כבר שלט בשפה במידה שאיפשרה לו לקרוא תרגום רוסי של כתבי מחבר לאידוע' לו: שקספיר, "יצירתו", מספר לביוש, "הק'

לביוש ומרון ב-בעלת הארמון — נביחה

את הרגש הראשוני. כיצד, למשל, הכין את תפקידו בבעלת הארמון, תפקיד של אציל מודקן שעולמו נחרב עליו? על כך הוא מספר:

"סוף לעיירתי התנוסס ארמונו המפואר של הנסיך וואסילצ'יקוב. ביקרתי בו פעם ביום חג, והדרו עשה עלי רושם כל יימח. הנסיך, במדי הפאר, נראה מלכותי ממש. כע' בור שנים לאחר שאיבד הכל, פגשתיו שוב בקיבונה. הוא היה משוטט בטל בבתי-הקפה, כשעל פניו נסוך חיוך שחציו יהירות ובוו וחציו פחד, שמא יקום מישוה בעור רגע ויסטור על לחיו. מזכרונות אלה, שאבות את חזיתית האדם שעולמו היפה, הישן, חרב עליו ולא נשאר לו מאומה לחיות עכורו."

יהודית. שנים אחדות הקדיש להדרכה בימתית בבתי-ספר ובתנועות-נוער, חייך כמה שח' קנים המוכרים כיום היטב על במות התיאטר' רונים: מישה אשרוב, אלישבע מיכאלי, מאיר ינאי, מרדכי ירון. בגימנסיה בן-יהודה שיתף בהצגה נערה מוכשרת המשחקת כיום לצידו בבעלת הארמון: חנה מרון.

במאוחר, חזר לביוש והתקבל לאהל. זכה לתפקידים נכבדים במחזותיו של ברנארד שו' ושל פריסטלי, אך לא השלים עם דרכו האמ' גותית של התיאטרון, בעל המסורת המיושנת. הוא החליט לצאת למסע-לימודים לארצות הברית, בה הוצעה לו משרה של מורה בס' מינר לרובנים. אולם לא פחות משלימד, למד. הוא ביקר בבתי-ספר לבימוי, עקב אחרי עבד'

סוריה

ד קטטורה חדשה ?

בשבע בירות ערביות תופס שוכרי אל-כחאחלי, נשיא החדשה של סוריה (העולם זה 934) את המקום המרכזי בכל שיחה על המדיניות הערבית. לפני עלותו לשלטון הצליח סוריה להתנדנד משך שנה תמימה על הגדר שבין מצרים לבין עיראק. עיראק ותורכיה, שכנותיה הקרובות של סוריה, לחצו על דמשק להצטרף לברית התורכית-עיראקית או, לכל הפחות, להישאר נייטרלית.

מצרים וסעודיה, שתי מנהיגותיו הקולניות והעשירות של רוב העולם הערבי, תבעו ש"סוריה תחתום על חוזה ההגנה החדש, הקרוי שר את מצרים וסעודיה, סגור בפני עיראק והירדן ההאשמות. סוריה חיכה לשני הצדדים, שמרה על נייטרליות מסוכנת.

עליתו של כוחאחלי לשלטון שינתה את התמונה. הוא בילה את חמש שנות גלותו במצרים, וזכה לתמיכה כספית נדיבה ביותר מגמאל עבד אל-נאסר במערכת הבחירות ש"הובילה אותו שנית לכס הנשיאות. עתה הביטח למצרים כי לא ישכח את גמולם.

הקצינים מוכנים לתמוך. הדבר שעניין את מדינאי ערב היה: כיצד יצליח כוחאחלי להכניס את ארצו לתחנה האנטי-עיראקית. השבוע רמזו טעויות ראשונות מדמשק על צורת הפתרון: הכרזת דיקטטורה, אשר תרכיז את כל סמכויות הביצוע בידי הנשיא, הצבא, אשר פעם סילק את כוחאחלי מהשלטון, תור אר עתה כמובן לתת למדינאי החלקלק את גיבוי ותומכי וכת הקולונלים שלו.

כי למרות הכרזתם החגיגית של מפקדי הצבא הסורי שלא לעסוק במדיניות, לא חייב רו הקולונלים על חלקם בשלטון. הם הרשו למדינאים המושחתים להעמיד מני שלטים, אך בתחומים קבועים וחדים. נטייתו של כוחאחלי למצרים והאדהה הרבה שיש לו בקרב ההמונים קסמו לקצינים. יותר מזה קשה להם להתקרב למצרים, המעצמה הצבאית של העולם הערבי, ולסעודיה, מעצמת הנפט והדולרים של המרחב.

הם האמינו כי שוקרי אל-כחאחלי הוא ה"איש המסוגל לבצע צעד זה."

מצרים

13 חצי הגורל

השבוע פירסם אל-מוסאווה, השבועון הערבי הנפוץ ביותר, אוהרה אימתנית בשלושה צבעים לישראל. על עמוד שלם, תיאר השבועון מה עלול לקרות לישראל אם תנסה לכבוש את רצועת עזה.

הציור הגדול מראה מפה של ישראל וגבולות המדינות הערביות מסביב. 13 חציים כחולים מונקים מתוך השטחים הערביים, מאיימים על ישראל משלושה עברים. החצים מסימלים את כוחות המחץ של הלבנון, סוריה, הירדן, סעודיה ומצרים שיכנסו לפעולה, "חצי שעה אחרי שצבא ישראלי יציד לעבר רצועת עזה." הצבא התימני נאלץ להסתפק במחציתו של חץ מוחץ, צורף לצבא המלך סעודי, המ"תואר כשהוא חוצה את הגב הישראלי דווקא מתוך שטח של ממלכת הירדן, מדרום לים המלח.

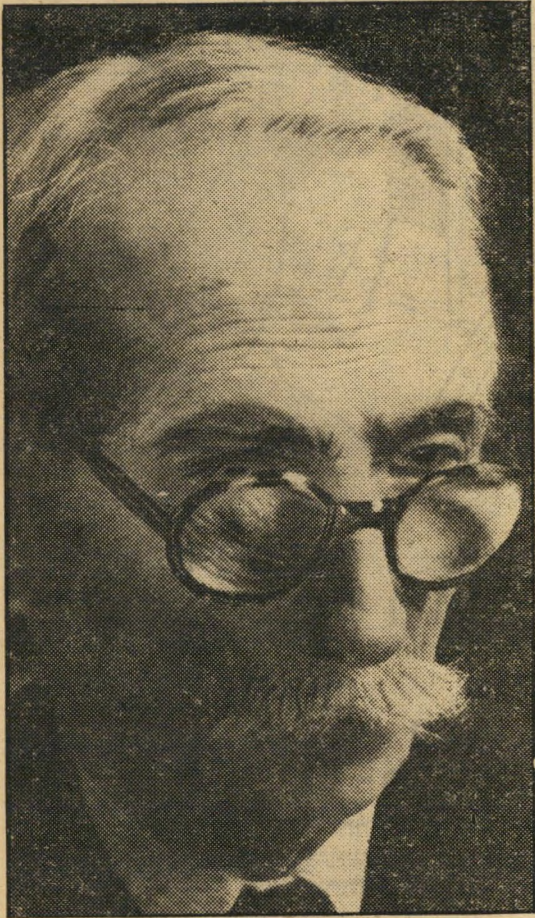
בעוד שאין בציור כל איום על ירושלים, מכונים לא פחות משלושה חציים אל עבר תל-אביב. הביאור לאחד מהם קובע כי תותחיו של הלבנון בסביבות טול-כרם יוכלו להרעיש את תל-אביב מעמדותיהם הקדמיות. הכוח החונה סביב לטרון, לפי אותה מפה, יכבוש את רמלה ולוד בסערה, יתקדם תוך שעות ספורות להטיל מצור על תל-אביב.

נאסר נפגש עם ברנס. למפה צורף גם מאמר מערכת קצר, תחת הכותרת: "אם ישראל תעז ותתחנף." במאמר מסופר כי גנרל אדיסון ברנס, ראש מטה משקיפי או"ם, הביע לפני גאמל עבד אל-נאסר את חששו כי ישראל תנסה בקרוב לכבוש את רצועת עזה. "במקרה זה, ענה שלט מצרים, לדברי אל-מוסאווה, "נשיב במלחמה מיידית — ואתנו כל צבאות ערב."

קבע השבועון: מצרים של היום שוב אינה אותה מצרים של 1948. אם ישראל תתעקש דווקא להצית שוב את להבת המלחמה בארץ הקדושה, לא תשכך האש עד אשר תאכל את השריד האחרון של מדינת ישראל.

סיים המאמר בנימה של דאגה כמעט לש-

נא להכיר: ממשלת פלסטין

ראש ממשלה חילמי
חמשה פקידים ומכונת כתיבה במטבח

מלב קהיר, לאחר שהישראלים גרשוה מעל אדמתה. המנהלים נאותו לפשרה: אחמד חילמי, שריו ופקידיו עברו למטבח שעל גג הבית.

כעבור שנה החליטה הליגה הערבית כי שוב לא כדאי להוציא אלפי לירות לקיום ממשלת פלסטין. מדינאי המשיכו, אמנם, להישבע לנקמה בישראל, השח את קומץ יושבי המטבח למנהיגי צרפת החפשיה שישבו בלונדון ולמלך יחז וממשלתו אשר גלו לקהיר במלחמת העולם השנייה, עד גירוש הכובש הנאצי מארצם. "עוד יבוא היום וממשלת פלסטין המשיך על כל מולדתה המשועשעת," הבטיח חגיגת מזכיר הליגה הערבית. למחרת קוצץ התקציב. רק אחמד חילמי באשא המשך לקבל את משכורתו.

חברי הממשלה התפזרו, חפשו מקור פרנסה אחר. אמין עקל, שר החקלאות, הפך לפקיד מנגנון הליגה הערבית. ד"ר פאווי פריג, שר הבריאות, פתח מרפאה בהליופוליס, פרוור עשיר של קהיר. ראג'ה אל-חוסייני, שר ההגנה, נתמנה ליועץ טכני במשרד התחבורה הסעודי. מישל אבקריוס, שר האוצר, נתמנה כמרצה לכלכלה באוניברסיטה האמריקאית בבירות. ג'ונתן סהיון, שר ההסברה, פתח בית מסחר לרוקחות בקהיר. עלי חסנה, שר המשפטים, עבר לשירות האויב, נתמנה כנציג שר הפנים הירדני בירושלים העתיקה. אנואר גוסייבה, מזכיר הממשלה והדמות הידועה ביותר אחרי אחמד חילמי, עלה על כולם בסולם ההצלחה. הוא נתמנה שר ההגנה בממלכת הירדן.

במטבח הקטן נשארו לרשות ראש הממשלה חסר-הממשלה חמשה פקידים ומכונת כתיבה אחת.

* בערבית: ציון.

בשנת 1919 ערכו הקומוניסטים הפיכה בכחאריה שבגרמניה, קבעו את מינון כבירת הרפובליקה הסובייטית הבווארית. ארנסט טולר, ראש התנועה המהפכנית, היה בין הראשונים שנכנסו לארמון המלוכה הכבוש. הוא עבר מחדר לחדר, חיפש מקום מתאים לשכן בו את משרדו, כראש הממשלה החדשה. הוא פסח על אולמות הפאר של הבית המלוכה, בחר לבסוף בחדר האמבטיה. שם נקבע משרד ראש ממשלת הרפובליקה הסובייטית של בכחאריה.

כעבור 30 שנה בדיוק קבע ראש ממשלה אחר את משרדו במקום דומה: מטבח של דירה קהירית לא חדשה ביותר. האיש: אחמד חילמי באשא, ראש ממשלת פלסטין בגולה. אולם שלא כראש התנועה הקומוניסטית בבאחאריה, בחר חילמי במטבח מאונס, לא מסיבות אידיאולוגיות-מהפכניות.

כיום מהווה אחמד חילמי, מנהל הבנק הערבי לשעבר, המוסד הכספי שנלחם במכירת קרקעות ערביות למתיישבים יהודיים בארץ-ישראל, השליט הרשמי של פלסטין — יחידה גיאוגרפית של שנים עברו, הכוללת את ישראל, את אזורי הכיבוש שסופחו על-ידי ממלכת הירדן ואת רצועת עזה. בשמו מגינה מצרים, לכאורה, על הרצועה המדברית-למחצה המתארכת מדרום לאשקלון עד לרפיח. פעולת צה"ל נגד חאן-יוניס פגעה, באופן רשמי, בסטוריה הנמצאת תחת שלטונו של הישיב בן ה-82, המנהל את עסקי ממשלתו ממטבח קטן בקהיר.

★ ★ ★

מצרים וממשלת הבובות

ממשלת אחמד חילמי קמה לתחיה במחצית השנייה של 1949. היא הוקמה על-ידי המצרים כצעד הפגנתי נגד כהונתו של המלך עבדאללה לספח את כל חלקי ארץ-ישראל שלא נכבשו על-ידי צה"ל והיו מוחזקים, עכ תום הקרבות, בידי הלגיון הערבי, המצרים, אויביו של עבדאללה ההאשמי, ידיד האנגלים, התנגדו, טעני כי פלסטין חייבת להישאר מדינה ערבית עצמאית, אפילו אם חלקים גדולים ממנה נכבשו — זמנית, כפי שקח — על-ידי ישראל. ממשלת פלסטין בגולה באה להמחיש תביעה זו. יתר חמש המדינות הערביות, חברות הליגה הערבית, תמכו בעמדה המצרית, הכירו בהיורגה בממשלה החדשה. הליגה הערבית אף קבעה תקציב מיוחד לממשלה זו, מתוך קרן מיוחדת שנאספה למען פליטי ארץ-ישראל.

עבדאללה איים לעזוב את הליגה, להדיף בכוח כל נסיון להפריד בין ממלכתו העברירדנית לבין אזורי הסיפוח המערביים. כעבור כמה חודשים נרצח בכאובו להתפלל במסגד עומר בעיר העתיקה בירושלים.

הצורך ההיסטורי בממשלת פלסטין חלף. אך ראש הממשלה לא ידע זאת עדיין. הוא המשיך בפעולותיו הממשלתיות. בעייתה הראשונה של הממשלה היתה: היכן לשכון. הודות להתערבות הממשלה המצרית הסכים מועדון האחווה הערבית, חבר עסקנים מצריים המתיימרים לייצג ולדבר בשם כל ערביי תבל, להשאל זמנית אחד מחדרי הממשלת חילמי. המועדון שכן במרכז קהיר, אנשים רבים באו לבקר את הממשלה החדשה.

★ ★ ★

הליגה משבחת ובוגרת

היתה זו תקופת הפרוספריטי. הליגה הערבית שילמה משכורות נדיבות לחילמי ולשבעת שרי ממשלתו: מאה לירות מצריות לחודש לראש הממשלה, ששים לירות לשר. מחלקת הדרכונים של הממשלה הוציאה, תוך חודשים מעטים, 11400 תעודות מסע, במחיר שהשתנה בין חצי לירה לשתי לירות מצריות. כל מדינות ערב, מלבד ממלכת הירדן, הכירו בדרכונים. גם אפגניסטן המוסלמית הוסיפה את הכרתה. פליטים ערביים, תושבי רצועת עזה, מילאו את המטבח והמסדרון הצר, ביקשו עזרה כספית או המלצת ממשלתם בפני השלטונות המצריים. חילמי ושריו נתמנו על עשרות מכתבים ומסמכים ליום. תוך זמן קצר התרחבו העסקים כבשו גם את מזנון מועדון האחווה הערבית — דבר שהעמיד במבחן קשה את מנהיגי המועדון, לבסוף דרשו מהממשלה לפנות את המקום.

שוב אצו נכבדים מצריים לעזרת ממשלת פלסטין. הם הסבירו למנהלי המועדון כי לא יהיה זה נאה לגרש את ממשלת פלסטין

הסביר כי הקוראן מתיר למוסלמי לשאת עד ארבע נשים, אם יש לו אפשרות לקיים אותן. "אולם בתנאי יוקר המחיה של היום, הסביר, "אנחנו מסתפקים באשה אחת." אחר, כנחמה לאנגליה הצעירה, הוסיף: "אבל עבדו איש גדול ועשיר; את צריכה להיות גאה בכך שהוא מרשה לעצמו שתי נשים."

מרגרט נשאלה אם בדעתה להתיישב עם בעלה ובתם קים, בת 17 החודשים, במצרים. "לא," השיבה, "לא עכשיו. אני עדיין צעירה ורוצה לזכות בעשרות אליפויות שחיה. אבל אין כל ספק שלבסוף אחיה אתו במצרים. גם הים לא יפרידנו — אם יהיה צורך, אצטרף אליו בשחיה."

אשתו השנייה: מרגרט פידר, אף היא שח-ינית בינלאומית. למעשה, היתה מרגרט אשתו הראשונה של עבדו. אולם "מסיבות של אינטרסים לאומיים" לא פורסם דבר נשואיהן, נשמר בסוד משך שנתיים. כאשר נודע למרגרט כי בעלה התחתן לבת-עמו הוכיחה מידה רבה של התאפקות בריטית, לא גרמה לשום שעורורה. "תיאיתי לי שעשה זאת מפני שהוא מיינה עמו," סיפרה אחר-כך. "סוף סוף רהיתו מוסלמי ולמוסלמים מותר להתחתן עם כמה נשים שהם רוצים."

הים לא יפרידנו 1 גנרל מוחמד סביר, ראש קבוצת השחיינים המצריים ש"באו לאנגליה, העמיד את מרגרט על טעותה,

לומה של ישראל: מדוע תסתכן ישראל ותס"פק לערבים את האמתלה החוקית להשמדה — אמתלה שתתקבל על דעת כל העולם?

עבד לשתי נשים

עבד אל-ג'וניים עבדו, שחיין מצרי מספר אחד, וזה השבוע לתואר חדש: "המאמב הרטוב." עד גיל 30 הצליח הענק השחמחם לשמור על חירותו, נשאר רחוק בארץ של גברים המתחננים ומולידים ילדים בגיל 18. לפני חודשים נכנע ללחץ משפחתו, נשא סוף-סוף את בת-זונו הצעירה.

לפני עתונאים אנגליים שבאו לחזות באי-מונים של שחיינים בינלאומיים לפני צליחת תעלת לה-מנש, הציג השבוע עבדו את

הנבחרת המקסיקנית, ניתן לשאנדר קוצ'יש, שהבקיע 17 שערים — מספר העולה על זה שהבקיע ברגל, מכל שחקן אחר בתחרויות אליפות העולם.

תואר דומה נפל כפרי בשל לידי קוצ'יש גם בהונגריה, בה נולד לפני עשרים ושש שנה. מילדותו ניכר בו סממני כדורגלן גדול. השולט בכדור כחלוצי כרצונו. מאז ומתמיד הפ' לרא את קהל הצופים בנגיחות הראש החזקות שלו בכבשו שערים במספר לא מבוטל.

אחרי תשעים שנה. כל גדולתה של הונגריה בשדה הכדורגל הושגה הודות לאו תה שורת חלוצים מסחררת הכוללת, נוסף על קוצ'יש, גם את מרנץ פושקאש המקשר השמאלי, אמן הכדורגל ותורת המשחק שבכל הדור, רות, הידגקוטי כחלוצ מרכזי, בודאי כקיצוני ימני וציבור הקיצוני השמאלי. חמישיית ח לוצים מפוארת זו, גרמה טרדות רבות לטור כות שבהגנות העולם.

לקוצ'יש ניתן תפקיד מכריע בחמישיית החלוצים ההונגרית. לאחר שפושקאש בונה את ההתקפה ושני הקיצונים מרכזים את הג' נה היריב, מוסט הכדור לקוצ'יש וזה נוגח אותו במכת-ראש אדירה ומבקיע שער.

מעוז הכדורגל האירופי בשנות השלושים והארבעים, ומי שנחשבת למולדת הכדורגל — בריטניה — זכתה לטעום את פרי יוזמה החלוצים ההונגריים פעמיים: בלונדון (3:6 ל' כות הונגריה) ופעם שניה בבודפשט (1:7 לזכות הונגריה). היתה זו תבוסתה הראשונה של הנבחרת הבריטית בביתה, לאחר 90 שנות כדורגל. נבחרות מעולות מדרום אמ' ריקה, כבראזיל ואורוגוואי, הובסו אף הן על ידי המכונה ההונגרית הפועלת ללא דופי.

שעשועים, נשים ויין. קבוצת הכדורגל בה משחק קוצ'יש בהונגריה הנה הקבוצה הצבאית הונגרי. קבוצה זו מורכבת מכלה מקצינים החל בדרגת סגן-משנה וכלה בדר

כדורגלני קוצ'יש בראש

גת רביסרן. הקצינים השחקנים הנז' מדריכי ספורט כולם ותנאי אימוניהם נוזלים ביותר אולם תנאים אלה אינם קוסמים, כנראה, לאותו צועני בעל ראש'הזהב.

למני שנתיים, סברו הכל כי קוצ'יש סיים את הקריירה שלו בכדורגל. היה יסוד איתן להא' מין בהנהגה זו לאחר שקוצ'יש ושני חבריו לנבחרת, ציבור ובודאי, הורחקו מסגל ה נבחרת על שלא הקפידו על חוקי מסגרת מחנה-האימון לקראת משחקי הגביע העולמי. אולם השלושה (הרווקים היחידים בקבוצה) הבטיחו להיות "ילדים טובים" וגוסטב שבש, חתן-הספורט ההונגרי חנן אותם.

לגבי קוצ'יש לא נשארה הרחקה זו יחידה בחייו. לפני חודשים שוב הודיע מיניסטריון הספורט ההונגרי כי קוצ'יש לא ישחק בתח' רות נגד ברית-המועצות. הסיבה: כושר גופ' גי לקוי. אולם הסיבה האמיתית היתה כי קוצ'יש העדיף שעשועים, נשים ויין על פני כדורגל. הפעם לא הבטיח קוצ'יש מאומה. צי פה בסבלנות לשוני ההודעה, ואמנם זו באה לקראת המשחק עם שווייץ בשבוע שעבר (הונגריה ניצחה 4:5) הכולל קוצ'יש בנבחרת. גם בתחרות נגד ברית-המועצות שנתיימה ביום ראשון השבוע ונסתיימה בתוצאה 1:1 נטל קוצ'יש חלק מכריע.

אפילו מעצמת כדורגל כבירה כהונגריה לא יכלה להרשות לעצמה להופיע ללא שאני דור קוצ'יש, מקשרה הימני, שהביא תהילה רבה לדמוקראטיה העממית ההונגרית.

כדורגל סימן שאלה גדול

מועדון צנטנר שברחוב ביאליק בתל-אביב, המה שופטי כדורגל ביום ד' האחרון. דרוש היה שופט אמין לב למשחק הקובע בליגה השניה בין מכבי יפו לבין הכוח תל-אביב. שופטים ותיקים ומוססים היססו. הם זכרו את הגורל שנפל בחלקו של השופט אריה בן רובי במשחק בין שתי הקבוצות בסיבוב הקודם, שלא הגיע לידי סיום, משפרץ הק' הל היפואי, הכה מכות נאמנות את השופט ואת שחקני הכוח. אולם שופט אחד לא היסס. היה זה השופט מרקוביץ שנטל לידייו את השיפוט על המשחק.

"היום יש גולים." אלפים צחקו ובכו במגרש מכבי יפו. היה זה יום גדול לקבוצה היפואית שהצליחה לגבור על הכוח בשעור 4:5, לנקום בכך על הפסדם בסיבוב הראשון (3:1). חמש דקות לפני סיום המשחק היתה התוצאה 1:5 לזכות מכבי, אולם בחמש הדקות האחרונות הצליחו חלוצי הכוח להבקיע שלושה שערים. שריקת הסיום של השופט אילצה אותם לרדת ממוצחים בהפרש שער אחד. אמר אודה מכבי יפו: "היום לא שפט בן-רובי, היום יש גולים."

תסביך כרוני. לא פחות מותח היה הדור' קרב העירוני בתל-אביב, בין היריבות הו' תיקות מכבי והפועל. יחס ההימורים היה גבוה מפעם לזכות מכבי. ואמנם, אחרי שלו' שים ושבע דקות, הובילו המכבים, בניצוחו של יוסליה מירמוביץ, ב'2:0.

שחקני הפועל לא נואשו, הם ידעו כי אנשי מכבי סובלים מתסביך כרוני בשעת משחק עמם, ניצלו זאת נאה, החדירו שני שערים לרשת מכבי מרגלי רחביה רוונבאום.

בדי תסביכים. קבוצת מכבי אחרת, מחיפה, לא סבלה בשבת האחרונה מ"תסביך הפועל". בתחרות ה"דרבי" בין מכבי והפועל על חיפה, ניצחו שחקני מכבי לאחר משחק קל — 1:4.

פעולת הנמול. המאמן האנגלי ג'ק גיבנס, שנוכח במשחק מכבי רחובות — בית"ר תל-אביב, סימן בעיגול שחור את שמו של זאב הרשקוביץ, חלוץ מכבי רחובות, שהבקיע שני שערים במשחק קבוצתו נגד בית"ר תל-אביב. מכבי רחובות, שנמנתה בי סיבוב הראשון עם הקבוצות הנחשלות והוב' סה אז על ידי בית"ר תל-אביב (2:7), גמלה ליריבתה במשחק השבת בשעור 2:5.

מידת הכנסת אורחים. קבוצת בית"ר אחרת מירושלים, הצליחה השבת שוב לזכות בשתי נקודות משנהגה ביריבתה — הפועל חדרה — במידת הכנסת האורחים המקובלת במגרש הבירה, ניצחה את בני חדרה ב'4:2.

כשאין מזל. הפועל רמת-גן והפועל כפר-סבא מזדנבות שתייהן בתחתית הטבלה. כל נקודה לגבי השתיים הנה בחינת אויר ל' נשימה. אולם מזלה של הפועל כפר-סבא בגו בה בשבת האחרונה והיא נוצחה 4:3.

שערים כסיטונות. אותה שבת האירה פנים רק לאחת משתי קבוצות הכדורגל באס' המושבות. היתה זו הפועל פתח-תקוה ש החדירה שלושה עשר שערים לעומת שניים של הפועל בלפוריה. על מגרש מכבי הסמוך, נוצחה קבוצת מכבי פתח-תקוה על ידי מכבי נתניה 1:0.

פתרון התעלומה. נותרו עוד שלושה שבועות לסיום הליגה. מכבי תל-אביב והפועל פתח-תקוה צועדות בראש במספר נקודות בגמר (34). סימן השאלה הגדול סביב תעלומת הליגה עומד להיפתר בעתיד הקרוב ביותר.

הצועני בעל ראש הזהב

בפקודות השיגרה היומיות מטעם המטה הכללי ההונגרי פורסם: "סגן שאנדר קוצ'יש מועלה לדרגת סרן." צעיר תמיר, יפהפה, נר גש ולחץ את ידו של הרמטכ"ל ההונגרי. **מין השערים.** הונגריה נחשבת כמע' צמה האירופית החזקה ביותר בשדה הכדורגל, גל, ואולי גם הטובה והמגובשת בקבוצות העולם. הפסדה לנבחרת גרמניה המערבית הגביע העולמי בכדורגל, בשווייץ אש' תקד, בא כרעם ביום בהיר. איש לא תיאר לעצמו כי הונגריה שגברה בקלות על גר' מניה בשלב המוקדם (3:8), תיכנע בצורה כה מדהימה (3:2) במשחק הגמר. אולם לא היה בכוחו של משחק זה לבטל עליונות טכנית שהתבטאה במשחק חלוצים נהדר ששבה עיני כל.

אם לא נפל תואר אלוף העולם בידי ההונגרים, הרי נפל בחלקם תואר אחר: מלך השערים. תואר זה וגביע כסף ענק, תרומת

עונה הולכת - עונה באה מלבוש יוצא - מלבוש נכנס

בעת הוצאת בגדי החורף והכנסת מלבושי הקיץ נצלי את ההזדמנות לשם חטוי יסודי של הארונות הריקים.

ריסוס יסודי בלינדרז משמיד מזיק את העש וכל יתר החרקים.

הזהרו מזיופים וחקויים

לינדרז

"של"

תוצרת

מועדון הספר ע"י "מסדה" בע"מ

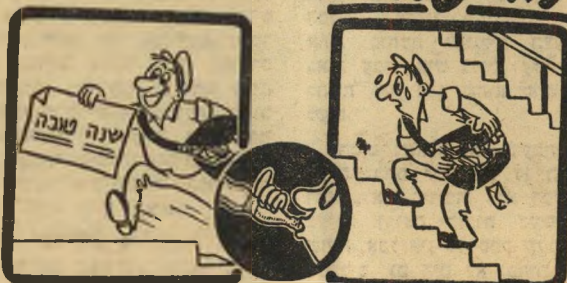

החלה ההחתמה על מחזור ח' ספרים לפי בחירה

עם פרס חנם לכל חותם

דרוש פרוספקט מפורט

זה פלא?

לא! זה פלא!

הסוסים הגנובים

נפט נפט בששון: מיד לאחר גילוי מעין הנפט בחלץ, נפוצה בירושלים שמועה (לא רצינית) כי שרהחלקאות פרץ נפ-תלי ישנה מעתה את שמו לנפט-לי... מעשה אחר אירע ביום-הבשורה, יום ו' בשבוע שעבר, לשר האוצר לוי אשכול. השר הממושקף הלך לטיפול אצל רופא השיניים שלו, סיפר לו על גילוי הנפט רק ב' סוף-מעשה. כשהתרעם הרופא הגרש על השר שהסתיר ממנו את ה' בשורה החדשה שעה כה ארוכה ענה אשכול: "חששתי שמא ידך תרעד מרוב התרג' שות'... במסיבת יוב' לו ה'85, סיפר השומר הפתח-חקואי הישיש **אברהם שפירא** אחת ממאות המעשיות שה' ציאו את שמו לתהילה ו יום אחד, יצא בלתייה כמה רוכבים לחפש זוג סוסים שנגנבו מאורחה אכר פתח-חקואי. החבו' רה הגיעה למאהל בדו אי, נתקבלה במיטב הכל' נסתהאורחים עליי ה' שייך, שכיבו את אור' חיו בבשר-כבש צלוי. אורו וקפה שחור ממו' חק. ימים על ימים עברו, מבלי שהשייך שאל אח אורחיו מה הם רוצים בעצמם. ורק ביום השמיני כשהתגלגלה השיחה כי אילו דרך-אנב לעניי ה' סוסים, אמר השייך: "ח' כל שלא אמרת לי זאת ביום הראשון לבואך. אח הסוסים לא ראיתי ולא שמעתי עליהם..."

המערכ-גרמני הוגו פון-רמנאו... שתי מלים לא-רגילות נכנסו ללכסיקון השימושי של ב'י. ג'י: כששאל אותו בישיבתו עם נציגי הפרוגרסיבים עורך הארץ **גרישום שוקן** אם יהיה מוכן לצרף בעתיד את הצ"כ לממשלה העתידה, השיב הנשאל קצ' רות: **"אהלן וסהללן!"**... את חופר שתי-הקין הקצרה ניצל שחקן הקאמרי **יוסף ירין**, בין-השאר, לביקור מקיף בחפירות

ירין וירין בחצור ישרן וחדש

חצור, אותן מנהל אחיו רב-אלוף ד"ר יגאל ירין.

שריפת האימפריאליזם

הזמרת **יושנה רמארי** קיבלה השבוע מכתב-תודה אישי מראש-ממשלת בורמה **או לו** שקיבל במנהג את התקליט ארץ-הנגן של שיריה. או לו חזר ושיבח את הזמרת בטקס חגיגי בו חילק ספרי תנ"ך לראשי הקהילה היהודית בראנגון. הוא בר קש בהודמנות זאת לק' רוא באונויו פרקי תנ"ך בעברית, באמרו: "צלילי השפה חביבים עלי, וכן אני אוהב לשמוע שירי עבריים רבים"... כי הקדימו את ראש-הממש' לה העתיד, הצליח התזן **לייב גלאנץ** להקים קואליציה-זוטא בבית-ה' כנסת תפארת-צבי בתל' אביב, בו עבר לפני תח' בה. על מאוניו נמנו ביז השאר איש מפא"י יושב' ראש הכנסת **יוסף שפרינצאק**, ראש עי' ריית תל-אביב הצכ"י **חיים לבנון** וראש תנו' עת החרות **מנחם ב' ג'ין**, מלבד רבים ממנה' גי היהדות הדתית... ח"כ מפ"ם **ישראל ברזילי**, חבר קבוץ גי' בה, לא התנגד השבוע להתכבד בסיגריה אמריק' אית, הצית אותה בהנאה באמרו: "מצוה לשרון את האימפריאליזם"... בעלון קיבוץ מורע, גל' יון ראש-השנה, התפרסם מאמר בשם: "שחררו את מרדכי שלנו" כשהכונה לקבוצ **דכי אורן**, ממנהיגיה של מפ"ם אשר כלוא בבית-הסוהר בפרא... לראש-השנה זכה ראש עיריית באר-שבע **דוד מוכיהו** במת' נח-הג. ד"ר **זאב ווילנא**, חוקר הארץ, שלח לו ציור עתיק של ראש-עיריית באר שבע מלפני דורותיים, כשהוא עומד ליד באר מים בלתיית כמה מנכבדי העיר. הציור נעשה לפני שמונים שנה על-ידי צייר גרמני אשר שוטט בארץ-ישראל והנציח בצורה זאת את אבות העיר.

פסוקי השגו

- ח-כ חרות **אליעזר שופטמן**, בראותו את גובר הסוכנות היהודית גיורא יוספטל שרזה מאד בשנה האחרונה: "ככל שתקציב הסוכנות מתנפח - הגובר מצטמק!"
- גלילי לוי**, בעל הוצאת ספרים צוהר: "אילו הייתי קורא כל מה שהדפסתי, כבר הייתי היום פרופסור באוניברסיטה!"
- ד-ר **רב יוסף**, שרהפיתוח, בתגובה על גילוי הנפט בחלץ: "סוף סוף, קירות אחד שלא הסתיים ב' קדחת!"
- הכוכבת גדוריה סוואנסון**, שהחלה בגיל 56 כותבת טור יומי בעיתונות האמריקאית, בטורה ה' ראשין: "הגבר האמריקאי הוא מאהב גרוע. איש לא יוכל לטעון כי אני צעירה מכדי לדעת על מה אני מדברת."
- הזמר פנסי ארני**: "אם גראה את עצמנו כפי שאחרים רואים אותנו, לא תהיה בכך תועלת רבה - ממילא לא נאמין למראה עינינו."
- הכוכב האמפריי בונארט**: "יש רק דבר אחד גרוע יותר מאשה שאיננה יודעת לבשל ועושה זאת - והוא אשה היודעת לבשל ואיננה עושה זאת."
- הקריקטוריסט דויד לו**: "שום אדם אינו יודע באיזו מדה מיושנות השמלות שנערתו לובשת, עד שהוא נושא אותה לאשה"

מנהל חברת ר.ק.א. גנראל **דוד סארנף** וממציא התרכיב נגד שיתוק ילדים ד"ר **יונה סאנק**... **עתה מותר לגלות:** ב'הלוותיו של חבר מערכת הארץ ד"ר מלחיה קרן, המנות, שנתפרסם ערב מותו בשל סדרת מאמרים התוקפת בחריפות את פסק-הדין של השופט ד"ר **כנימין הלוי** בפרספקטיוו, הגיעו בין השאר זרי-פרסומים מוטשים מאת ראש ממשלת מערב-גרמניה ד"ר **קונראד אדנאור**, נשיא מערב-גרמניה ד"ר **תיאודור היום** ושר-החוק

מקור משפחה במצור

"אני אשך אותך! אני אכל אותך! עוד מעט אתחיל לעוף. לא. אני טובעת. החזק אותי חזק. אל תעזוב! עשה לי מה שאתה רוצה. כל מה שאתה תרצה. אני מוכנה עכשיו. אני כולי שלך. אני כולי הסקר... לא. אל תרפה. עוד קצת. כן. כמו עכשיו. עכשיו. עכשיו. אהובי, הה, אהובי!"

עכשיו זה לא עכשיו. עכשיו זה אז. כאשר לאתר היה אהוב, קצין אנגלי בשם רוברט, אהובה היחיד משך כל שנות נשואיה ליהודה שרון (לשעבר אלנקוה), סגן מנהל מחלקה בממשלת המנדט ומפקד אזור של ההגנה בירושלים, פברואר 1948.

לקול צליפת הרובים ונביחת המקלעים, תחת רושם מותו של שכן-ידי-נעורים, שנמסר על-ידי שוטרים אנגליים להמון ערבי שקרעו לגזרים, עוברת יממת מצור יר' שלמי גדוש וזכרונות מן העבר וגעגועים לעתיד על אסתר, בעלה יהודה ובנם יונתן, גיבורי ולא תהי למות **ממשלה** הרומן הראשון של אהרון (אהבה) אמיר, המשורר הירושלמי הצעיר (32), מוסמך האוניברסיטה העברית למדעי המזרח, שהת' פרסם עד כה בעיקר בזכות שיריו בעלי הטגנון המיוחד במינו ובתרגומיו, לפי שיטת הסרט הנע כמעט.

דווקא ברוסית עסיסית. בצל ה' מות, בליל הפיקוד הארץ, מסכם יהודה בן ה'38 את חייו, שהיו יותר גדושים בגידות מאלה של אשתו אסתר. אך, למעשה, אין יהודה אלא איש הבינוניות הברוכה, העושה את שלו בבית, במשרד ובשורה (אם כי איננו מאמין בגיבורים. הוא מפקפק אפילו באסיתות אפרתו האחרונה של יוסף תרומסלדור - טוב למות בעד ארצנו. אבל זה שקר, כמוכן. הרופא שנשא את האלונקה מתלחי למחוללה. הוא, יש לו גירסה אחרת. המלים האחרונות היו דווקא יבו מביי מאט, ברוסית עסיסית.)

רק אנגלי ארון. לא שונה בהרבה הוא גם יונתן בן ה'20. גם הוא מתאים להנחת היסוד של אמיר: אנשים מסתגלים להנאיאם, אם כי ייתכן שלכולם יש כוונות טובות, ביסודו של דבר. ככל ילד מתחבר בשנת 1938 חושב גם הוא על הריגת אנגלי ("אמא תצא בצעקה: יונתן, מה עשית? אני לא אומר שום דבר, רק מראה לך בשקט על הפגר של האנגלי, ארון כזה במדים כחולים, כלום, הרגתי אותו. הוא רצה לע' שות חיפוש ואני הרגתי אותו באקדח שלי"). מחשבות אחרות של יונתן נסבות על רחב, הזונה מיריחו, ובאין ביריה גם על מורתו, הגברת אלמוג ("לו הייתי גדול היה לוקחת אותי אליה למיטה"). ולא תהי למות ממשה - אהרון אמיר - הוצאת צוהר - 246 ע' - 2.900 ל"י.

תרגום

סוף סקוטי

ארוכה היא הדרך מעת שדיה ורנון מז' מינה את פרנסיס אוסבלידסטון להיכנס עמה לספריית הטירה על מנת שיפרש לה, כב יכול, משפט קשה בקומדיה האלוהית של דנטה עד להתפתחות הסופית, הבלתי נמ' נעת, בין צעיר יודע, "דבר-טוב לצעירה יפהפיה."

כי השנה היא 1715 ודיה היא קתולית סקוטית אדוקה ופרנסיס הוא פרוטסטנט אנגלי אדוק לא פחות. ולקול חמת-חלילים מנסים הסקוטים להמליך את גיימס מבית סטוארט הסקוטי-הקתולי תחת ג'ורג' הפרו' סטטנטי.

בסופו של דבר לא עוזרת גם גבורתו ללא-חת של רוברט קמפבל מקגרגור, ראש המרד הסקוטי, הידוע יותר בשם רוב רוי והוא, עמו ומחבר **רוב רוי**, סקוטי בשם חולטר סקוט, גאלצים להיכנע לגורל המר ומכילים עליהם סופית את שלטונם של הכופרים האנגלים.

מה שלא מונע רומנטיקן מושבע כחולטר סקוט (אייבנה, טליסמא) להביא בסופו של דבר את דיה "פעמון יהושע! פרט הגבו' לות! פנינת העמקים!") בת המורדים לבית פרנסיס האנגלי, שאינו שוכח גם להוסיף סוף חולטר סקוטי לסיפורו: "מובן על נקלה שמהרתי לשאתה... והיינו כל הימים מאושרים."

רוב רוי - חולטר סקוט - הוצאת אל' קנה - 318 ע' - 3.400 ל"י.

יש שטוחות בקופסא צהובה

יש עגולות בקופסא כחולה

אד העיקר

קריון

Caravan

20 לגריות 400 פרוטה

מקומי. רגיה יוכל מעתה להקדיש את כל מרצו לחובבותיו לדוג דגים מתחת לפני המים ולא לפי אריות כאחת נפשו. אולם חלום זה להפוך את מדינתו, שגודלה כגודל ממלכת הרצליה, למעצמה כלכלית עולמית, נמוג סופית.

שווייץ

שיבתו של וילהלם טל

„מתי יבוא גואל לארץ זו?“ שאלו בני מחוז שווייץ את וילהלם טל. שאלה דומה שאלו את עצמם מאז בחשאי אלפי התיירים, בני כל הארצות שבאו לעיירה ברונן כדי להפליג משם לגדה השנייה של האגם, שם נמצא כרהדשא ההיסטורי בו נשבעו ב־שעתו בני שווייץ לפי מחוזו של שילר: „להיות לעם אחד של אחים!“

כי לתיירים אין רק צרכים נפשיים. יש להם גם צרכים גופניים מאד. אך לצרכים אלה לא דאג איש. בריחוק רב מן המקום נמצא תא קטן המסומן „גברים“, ואילו תא מקביל לנשים אין בכלל. לא נותר לתיירים האומללים אלא לצטט לעצמם את דבריו של טל

הנסיך רגיה השלישי

מבט זועף לזאזא

במחזה — „עשיתי את אשר למנוע לא יכולתי“ — ולהיכנס לאחד משרות בתי המלון בשפת האגם, להזמין שם בחפזן כוס לימונדה ולאזן אל חדר-הפנץ.

הקדמת המוצא. מצב עגום זה לא נוצר במקרה. בעלי בת־המלון שלטו במועצה המקומית, והם הורידו מהפרק כל הצעה להקים בית־שימוש ציבורי. כמו בני העיירה הצרפתית קלוש־מל, ברומאן הנודע, ראו במיתקן סניטארי זה ב־בירית לשטן, סמל לכל הרע בעולם.

השנה קם להם אויב בדמותו של ראש־המועצה, סוחר־ריקות שלא נפל בגבורתו מוילהלם טל עצמו. הוא לא שלח את חצו אל תפוח. תחת זאת פגע בבבית עינם של המלונאים. הוא הציע להקים סוף סוף בית־שימוש ציבורי.

המלונאים לא נרתעו. הם גייסו את כל טענותיהם, דרשו להגן על הכסף. אך לפתע זרק ראש־המועצה על השולחן את קלף הנצחון: חברה הספינות של האגם הציעה לשלם את מחצית מחיר הבניין כדי להקל — במלוא מובן המלה — על התיירים.

הקרב הוכרע. אחרי ויכוח שארך 50 שנה הוקם בית־השימוש, בדיוק לידי שורת בת־המלון. מלחמת־השיחור השנייה של הקאנטון שווייץ הצליחה.

• אחד משלושת הקאנטונים המקוריים שהכריזו על המרד נגד האוטוסטים, שהוליד את מדינת שווייץ ואת מחוזו של פרייר־שילר, וילהלם טל.

מונאקו

פצצה כמונטה קארלו

העם של מונאקו, על כל 20 אלף בניו, נשם לרווחה. הנסיך חייך.

המאורע הגדול אירע לפני חודש, עת הציג דאני קיי את להטוטיו במדינת הננס. זאזא גאבור, שנכחה אף היא, העיפה מבט לוכדני לעבר הנסיך המושפם בן ה־32. אולם הנסיך לא הגיב כלל. מזה כמה שבועות הוא שונא כל דבר המזכיר לו ששועים, טלויזיה או קולנוע, אפילו כשהדובר מצויד בחמוקים הראויים לציון.

ליטוף לארצה. שגאה זו טרייה למדי. עוד לפני שלושה חודשים הביא הנסיך רגיה ה־3 את גריס קלי מסטסיבאל קאן, אירח אותה בארמונו, הציג לה את בית־המלאכה הפרטי, את האולפן בו הוא מפסל, את אוסף תקליטיו וכלי־הנגן שלו. גריס החמודה נרדעה כראותה את הנסיך האמין מלפף פאנור נוכנס לכלוב האריות כדי להשתעשע עם שוכניו.

אולם מאז דעך כוח־החיים המגזון של ה־נסיך יפה־התואר במידה רבה. דברים אומרים קרו בממלכת מונאקו, בלעז את אוצר המדרגה והיו גורמים להדחת הנסיך עצמו — לולא היה קיים חוזה עתיק לפיו תהפוך הנסיכות חלק מצרפת אם תישאר ללא נסיך חוקי. לרגיה הרחק אין יורש.

לבני מונאקו, שאינם משלמים מסים ואינם נאלצים לשרת בשום צבא, לא היה כל חשק למסור את מדינתם הזעירה לידי לשכות־הנגיס ומס־ההכנסה של הרפובליקה המקיפה אותה משלושה צדדים. אהבתם לנסיכם גברה מחדש.

בת אהבת הכוכבת. האיש שהפך את מונאקו לגן־עדן חסרי־מסים היה סבו של רגיה, לואי השני. היה זה הוא שהפך את מונטה־קארלו למרכז של מישחקי־המזל וה־חברה הבינלאומית. הקאזינו הבטיח לבני מונאקו חיים קלים — אך אסור היה להם, לפי החוק, לבקר בו.

לואי התאהב בכוכבת שלו, הוליד לה בת. הבת הבלתי־חוקית אומצה רשמית נישאה ל־רוזן צרפתי, ברחה ממנו עם רופא־בית. כנה רגיה הונך כדת וכדין, בבית־ספר אריסטוקרטי מאד בו למדו גם ריזא פחלוי, השאח של איראן, ובאדואן, מלך בלגיה. עם מות הסב, לפני שש שנים, עלה על כס ה־שלטון של שושלת בית גרימאלדי, בן 652 השנים.

הגרימאלדיים, שאבי משפחתם היה סוחר בגנואה הצטיינו תמיד בכשרונם המסחרי. כשרון זה היה בעוברי רגיה הצעיר. הקאזינו המפורסם, שעבר לידי בעל־האגויה ה־יוני אוגאסיס, שקע בהתמדה. החברה הבינלאומית עברה למקומות־מיפוש מודרניים יותר. למונאקו היתה דרושה תרגולת חדשה שתטיל את ביצי הזהב.

ממלכת הרצליה. תוך זמן קצר הקיף רגיה את עצמו בבעלי־זומה מפותקים, הוגי רעיונות מזהירים. אחד הרעיונות היה מב־ריק במיוחד: להקים מסביב לצרפת רשת של תחנות־טלויזיה, שיקבלו שידורי־פרסור מת של חברות מסחריות צרפתיות. שידורים כאלה אסורים בצרפת עצמה, הבטיחו רווח הגון מאד.

הנסיך הנמרץ ניגש מיד להגשמה. הקים תחנה אדירה בחבל הסאר, החל מייצר מכ־שירי טלויזיה, חולם על ממלכת־קולנוע חדשה, הולידת אירופית. אולם הוא לא לקח בחשבון את כוח האויב: תחנות־השידור של צרפת ולוכסמבורג, תעשית מכשירי־טלויזיה וישאר המפעלים הנפגעים עשו יד אחת, הרסו בכוחות משותפים את מסעל הנסיך בעודו באיבו.

היה זה אסון גדול כי כל איצר המדינה של מונאקו הופקד בידי הבאנק שמימן את המפעל. הבאנקים הצרפתים הוציאו ממנו את הקפקדונות, והבאנק של מונאקו פשט, למעשה, את הרגל.

ואז קם העם של מונאקו, ביצע במאוחד את מהפכתו ההימוקראטית. הנסיך נדרש לפטר מיד את כל יועציו, נכנע בבוסת־פנים. חלק גדול מסמכויותיו עברו לידי הנציג ה־צרפתי, השאר רוכזו בידי פרלמנט־הננס ה־מחדש.

• מתחרו עם אריה.

• בין השאר השינו לפני כמה מאות שנים ממלכת צרפת את הזכות לגבות 2% מערך כל הסחורות המובלות באניות העוברות בסוחר־האיה של צוק מונאקו.

התפריט הרגיל

ל־7 (737/937) יש העוז לומר שהוא בעל חוש־החומר ולכתוב לי מכתב לאקוני ושיני רתי עד לאימה, בו הוא מבקש „להתחבב עם (נערה) כחורה חמודה, או יפה, או שניהם יחד, לא תאנדר, שנובה לא יעלה על 162 ס"מ. על הנשוא: שנוכע או שהיא תכעב" הוא מוסיף שהוא גם „הוכב אמנות ובידור“.

הכנה יפה מדי

הנימוסיות בת ה־17 שבכאן (738/937) אומרת שהיא: (א) שונאת סנוכים. (ב) מתעניינת בשטחים שונים וזאת לא לשם חיפוי על כיעור. להיפך... (ג) רוצה להת־כחב עם צעיר פיקח ומשכיל.

ענין וחברה מצומצמת

שלשה בני 18 (739/937) רוצים ליצור חברה מצומצמת בעזרת שלש נערות חסודות בניל 17—15, תושבות ת־לאביב. הם בטר חים שיוכלו לעיין אותן ככתב ובע־פה בדברים כ — ניהושם — קולנוע, תיאטרון, ספורט, ספרות, אמנות, וטוילים.

ברירה ביונרית

ל־7 (740/937) לא איכפת מקום מנוחיה של הנערה שתוצא להתחבב אתו והנשואים עלי־הם יהיה ברצונה לכתוב. מה שכן איכפת לו למשל — שתהיה בלונדית עם עיניים ירוקות ובגלי המתק 18—16. אשר לו — הריהו שחחרר חוס־טיו ובן 21.

סדוק, תיאטרון וקומדיה

יש כאלה הסבורים שעיקר תענוגי בחיים הוא סירוס מכתבים המניעים אלי — כאילו באמת לא היה לי דבר אחר לעשות. ביניהם נמנים (742/937) שהם שני חברים בני 22 נעלבים, וכעונש הריני מביאה את מכתבם כלשונם:

„אנו שני חברים בני 22, משתייכים ל־חברה סלוגנית. בעלי השכלה תיכונית חובבי מוסיקה קלה, תיאטרון, קולנוע, חובבי ספר טוב, בנות המידות ובעיקר חובבי טוילים (מסעות) קומיזים וסוף שבוע. (תוך מזה אומרים שאנו בחורים נחמדים). וככן, רצוי ננו. שתקשרו אותנו עם אי אלו נערות כגיל 18—20 (נחמדות רצויות יותר כי רצוננו גם להכירן במשך הזמן). אשר הנשואים ה־7 — מעניינים אותן. על הבנות להיות ת־אביביות או מהסביבה.“

על כל הפונים אלי בכך ענין שהוא, לצורך חמש מאות פרוטה בכוכים.

קיבלתי מכתב מנערה ת־לאביבית ב־שם תמר, שהיה מכחן אל (701/932). כותבת היא: „מעולם לא עורר בי צחוק כה רב מכתב, כפי שעורר מכתבו של 701/932 לרותי. סטודנט הרוצה שה־נערה המתכתבת עמו תהיה יפה ונח־מדה, עשה שבעצמו מסכים כי איננו חייב להיפגש עמה. כלומר, רוצה הוא לספק את רגש הגאווה העצמית הדורש, כי אם גם לא יראה, הרי חייבת היא להיות יפה, שכן איננו יכול להתכתב עם נערה מכוערת. או שמא חושב אותו סטודנט כי נערה פקחת תתרשם מאותו פתגם לטיני שהוא התקשש בו כתרנגול בנוצות טווס. ולבסוף, איננו חושב כי יקבל תשובה, שכן אין יצור מושלם כל כך בעולם. ובכן מדוע כתב בכלל י?“

י־שר כוחך, 701, כל כך הרבה כתי־רות במספר שורות כה קטן, הרי זה שיא הראוי לפרסום יותר מאשר כתי־בת נח ב־7 שגיאות.“

אתערב ש־701/932 מסוקרן ורוצה לענות לאותה נערה. אבל לא. היא לא מסרה כתובת. פשוט רצתה לקנטר אותך ולעניין אותי.

הכל הבלים, הכל הכל

(736/937) מוכיר את חטאיו היום ואומר כי רק כצבא לומדים להעריך אהבה מהי. דעתו היא כי טבע של נימניסטים לזלזל ב־חיים הנננים ולבכים, וכי נמנה אף הוא על החג הזה — עד אשר התניים לצבא ושכח את דעותיהם הצניניות שלו ושל חבי־ריו בממנות היראליות בבית־הספר תיכון. את שיעמומו בשעות הפנאי שלו היה רוצה להפסיק בהתכתבות עם נערה חופאית ככת 17 — לה יוכל לספר על עצמו. הוא מציין שהינו נמוך קומה, כינוני בכשרונות וב־צורה חיצונית.

סו איגרות של מפעל חסיפ השבוע 937

מאוזן: 1. טכס, אבל בחוק־לארץ; 6. המ"ם של סכ"ם; 9. מנהל מחלקת ה־הישובות של הסוכ־נות; 10. מלך ישר־אל; 12. מטמך ה־מאשר בעלות על קרקע; 14. קול מש־ברי חים; 15. ברי מרכז־אירופית; 17. ממנו באות הכ־נסותיו העיקריות של כרמל־מזרחי; 18. מכורה בעברית פשוטה יותר; 20. בכל ענב; 21. מלת קריאה; 22. מידת נפח עתיקה; 23. דמו של עיתונאי אמיתי; 25. בעל ה־מרד על הקיין; 27. מלך שהופיע לאחר־זה בהבימה; 29. שיח תנ"כי, ראה ספר שופטים; 31. תבלין משיח־ריס; 33. עולם, חלד; 35. פרח נותן ריח; 38. מאכל חביב על יוצאי מצרים; 40. האות הששית; 41. „שגל בקיץ וכמטר בקיץ, כן לא נאחה לסליל כבוד“ הוא המשל הראשון בפרק משלי זה; 42. לו היה בספר בראשית עוד שני פרקים היה זה מספר פרקי; 44. אדם אמביציוזי; 46. ל־פס"ט ורור; 47. בנוסח התנ"ך; 48. אחת מהכונות האלהים; 49. באש, בצורתו האירופית; 50. האיש שלא יצא ממעגלו משך שבעים שנה; 51. יוצר שרירות; 53. בלעדיו אין הוגל יכול להתנסס ב־רמה; 54. חי המטפס על ה־עצים; 55. אחת מתוצאות הקדחת.

1	2	3	4	5	6	7	8
				10	11		
12	13			14		15	16
17			18		19		20
21			22		23		24
25	26	27	28	29	30		
	31	32	33	34	35	36	
37	38		39	40		41	
42	43	44	45		46		
47	48		49		50		
		51	52		53		
				55			

6. קול הגעיעה; 7. שמו הפרטי של זיבור־טינסקי; 8. יער־עדי, בלעז; 11. קריאת ברכה ועידור; 13. מוקיון שאיבד את רא־שו; 14. סירת דיג; 16. סוד; 18. האיש המכריע באם ספר ימורסם; 19. מפעל תמ־רוקים; 24. „אני מתנגד י“; 26. עשוי עץ; 28. סיפור הרברבורט; 30. לפנים קרא לו פופרט; 32. קריקטוריסטן ישרא־לי; 34. סמטה בת־לאביב עלישם יצירת פיאברג; 36. ציפור שיכחה באגדות; 37. מנהל אל־על; 39. מעשה אמיה; 43. חיים גורי לח־כ ישראל גורי; 45. עוף ממולא, אבל לא לאכילה; 46. צילום; 48. אגף במסל־צה"ל; 50. צבע הנאצים; 52. את אנגליה; 53. „ומוצא אני... ממחת את ה־אשה י“.

מאוזן: 1. המלך בבית הסקודות; 2. צירה התישבותית; 3. וינה כלי סוף; 4. עוף טורף; 5. ארמון, אבל לא סיגריה;

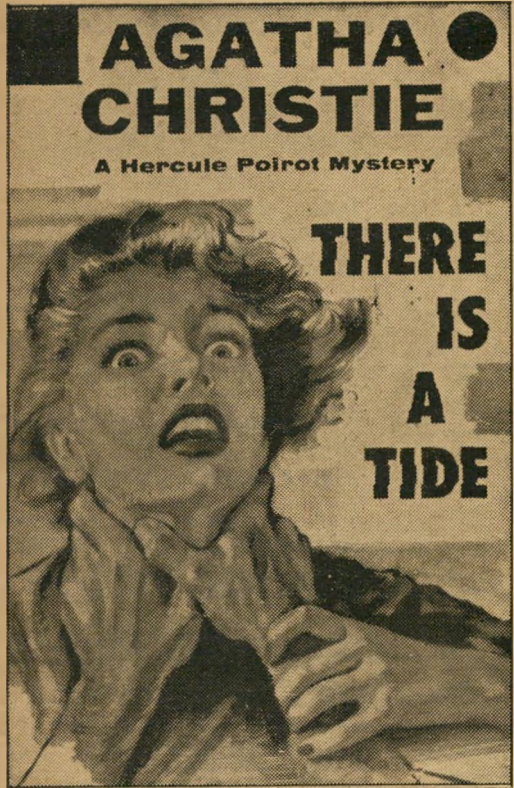
הרצועה הכחולה

הסרט הנע. אגאתה מתקתקת בשש אצבעות (שלוש בכל יד) מפסיקה את עבודתה מדי פעם כדי לטבול במי ההשראה של האמבטיה.

בעדה לא נבהל מפשעים

שנת 1928 התגרשה אגאתה מבעלה המיניור אך שמרה על שם משפחתו. כעבור שנתיים התארסה למקס מאלוואן, ארכיאלוג ידוע. המחזור החדש, שלא קרא רומן מאז נערותו, ביקש תחילה לדעת את היסוד עבודתה של אהובתו. הוא אסף את כל כתבי אגאתה, הסתגר משך שבועיים בביתו, קראם עד טיפת הדם האחרונה. אך הרעיון שיצטרך לבלות את שאר ימיו חיו במחיצתה של אשה האתראית לעשרות מקרי רצח ושהיתה מעמדת רצינית לתואר "מלכת הפשע" לא בהחיל את הארכיאלוג. הוא עתה בעלה.

פגישתם הראשונה היתה באור כשדים, מקום מוצאו של אברהם אבינו, עתה עיירה עיראקית בה נערכות חפירות

ארכיאלוגיות נרחבות. מאז נישואיהם, אורות אגאתה את מוודותיה מדי אביב, מלווה את בעלה למקום החפירות. שם היא חיה בצרף פרימיטיבי, לאור עששיות נפט. שם גם כתבה ארבעה מספרים: חוות על הנילוס, רצח בארס' נהרים, ראיון עם המוות, המוות אינו הקץ.

ברומן האחרון תיארה אגאתה רצח שאירע בעיר טיבה, בירת מצרים, לפני 4000 שנה. הספר הצריך עבודת מחקר מדוקדקת, דרש מאגאתה השקעת זמן משולשת ולבסוף נכשל מבחינה מסחרית. הקהל פשוט לא התעניין ברצח שארע 2000 שנה לפני לידתו של ישו הנוצרי. בלאו הכי, טענו הקוראים בהגיון בריא, היה הנרצח מת עד עכשיו — אפילו אם לא היה נרצח.

הרצועה במיטת הגברת הענוגה

ששֶׁהוּ שֶׁל ספר אחד לא השפיע על יציבותה של אגאתה. לפי מספרים שפורסמו בעיתונות האנגלית מגיעות הכנסותיה השנתיות ל-200 אלף ל"י — אחרי תשלום כל המסים הגבוהים, הנהוגים באנגליה. 53 ספריה נמכרו כבר 60 מיליון טפסים, יוצאים מדי שנה במהדורות חדשות בעשרות שפות מסביב לכדור-הארץ. בשנתיים האחרונות בלבד נמכרו באמריקה חמשה מיליון ספריים שלה. הנשיא אייזנהאואר ידוע כחסיד שלה, ואילו נידוני המוות בתאיהם קוראים אותה יותר מכל סופר אחר.

המעניין בהצלחתה של אגאתה כריסטי הוא שבעזרת סיגנון ספרותי בינוני לחלוטין, ללא כל עמקות פסיכולוגית או ביטוי אמיתי של החיים, רכשה לה קהל חסידים של מיליונים. בכספיה מתואר הכל באור ורוד מתקתק, אפוף נימוס נחמד שאין מקשרים אותו בדרך כלל עם מיתות פתאומיות.

בספריה מתבצע הרצח בגיטלמניות מאופקת; בניידמיונה הורגים אחד את רעהו כאילו שחקן טניס. בקיצור: אגאתה כריסטי מכניסה את הרצח והפשע לחייה של המשפחה הבורגנית הממוצעת מבלי לפגוע במוסרית ומושגיה הבורגניים השלולים. הרי סוף-סוף, לא כל קוראה תמימה ועדינת-נפש מסכים לקחת עמה למטה הענוגה רצח סדיסטי וגם סחר כל דרך ארץ.

אגאתה כריסטי, האשה שהפיקה מהפשע רווחים גדולים פי כמה מאלה של לוקרציה בורגיה. מתחת לידיה יצאה תהלוכת רוצחים. שודדים וקרבותיהם. ובראשם — הרקול פוארו. הבלש הפיקח בספרות המתח.

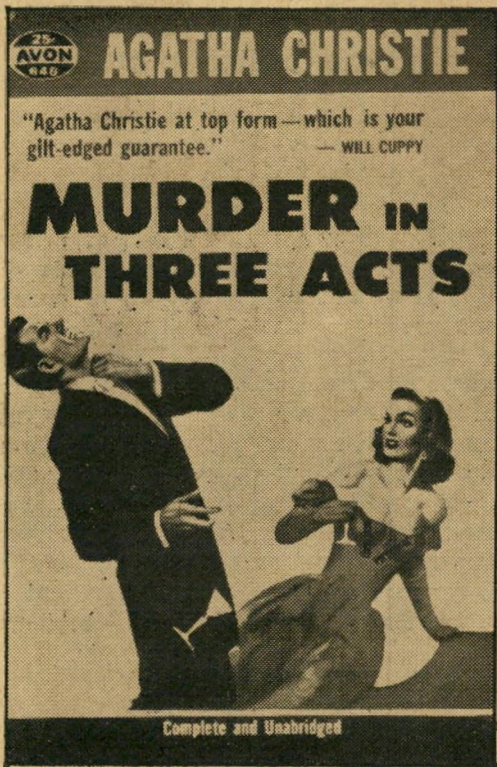
המועדון קבע חוקים נוקשים בכל הנוגע לספרות בלשית. למשל: אין להשתמש בדלתות או מעברים סודיים, כפי שאסור לקבוע דמות בעלת חשיבות פעוטה בעלילה כמבצע הרצח. במקרה של אגאתה, טען המועדון, עברה המחברת על כלל יסודי אחר, בעשותה את הרופא הכפרי שסיפר את הסיפור מתחילתו עד סופו באונו פוארו, לרוצח.

לבסוף התמשרה אגאתה עם המועדון. הוסכם ביניהם על עריכת סולחה ספרותית פומבית. הוחלט לכתוב רומן בלשי משותף, אשר כל סופר, חבר המועדון, יחבר פרק אחד ממנו. גם לאגאתה כריסטי ניתנה זכות השתתפות. התוצאה האדמירל הצף, היתה צריכה להיות פאר הספרות הבלשית. במקום זה יצא לאור אחד הספרים המשעממים ביותר על ענייני רצח ומסתורין. האדמירל הצף טביע את מוניטין המועדון הבלשי, אך שמה של אגאתה כריסטי, משום מה לא צלל למצולות. היא צף על פני הספרות הבלשית כפסקל בקבוק שמפניה משוכחת.

תריסר תפוחים כאמבטיה פושרת

מאז נתנה אגאתה כריסטי לעולם התרבותי שתי יצירות רוויית-דמים לשנה, מבלי להראות כל סימני התעייפות. הרקול פוארו, לעומת זאת, נתגלה כזקוק למנוחה: דמיונה הפורה של אגאתה הוליד שני גיבורים נוספים, שיחליפו את פוארו הסימפטי בספרון התעלומות שגולדו אף הן בדמיונה. הדמויות החדשות: הקולונל רייס משירותי הבולשת ובתולה זקנה חריפת-מוח בשם מייס מרפלס.

הומן הדרוש לאגאתה לכתיבת רומן בן 250 עמודים אינו עולה, בדרך כלל, על ששה שבועות. את הרעיון הכללי מפתחת הסופרת משך חודשיים-שלושה של חיים נעימים כאחת משלוש סירותיה האנגליות, או בריבירה הצרפתית.

המקום הנוח ביותר למחשבה מרוכזת: האמבטיה. אגאתה נוהגת לשבת שעות שלמות באמבטיה המלאה מים פושרים, לכרסם תריסר תפוחים בישיבה אחת.

כאשר היא יוצאת מן המים, מתיישבת ליד מכונת הכתיבה שלה, יודעים כל בני הבית כי עוד יצירה בלשית הונחה על

לכת הפשע היא אשה בת 62, טמ-מונת, חייכנית, נעימה לבריות, לבושה תמיד בחליפה בלתי-ארגנטית, אך נוחה. היא א הבת לאכול מעדנים טעימים, נשואה לפרופסור לארכיאלוגיה באוניברסיטה של לונדון. אולם אגאתה כריסטי, סמל הבורגנית הבעל-ביתית, חקקה, הרעילה, שחטה, הלחה, ערפה והמיתה במיתות שונות ומשונות גברים, נשים וטף יותר משעשתה זאת כל אשה אחרת לפניו. מפשע סיסוגי זה הרוויחה יותר מלוקרציה בורגיה המפורסמת, בתו התככנית של האפיפיור האישלקי מהמאה ה-15. לזכותה יאמר כי כל חטא בא על עונשו ותעלומת כל רצח נפתרה בכי טוב. אגאתה כריסטי, אחד מעמודי התווך של הרומן הבלשי המודרני, היא גם מאמינה נלהבת בצדק, בחוק ובמושגים האלגנטיים יותר של החיים.

מי רצה את רוג'ר?

רק במקרה. אביה האמריקאי רצה להתישב במולדתו, אך אמה האנגליה לא רצתה לעזוב את ארצה. בואה של אגאתה לעולם הכרע את המחלוקת: המשפחה נשארה באנגליה. בפרץ מלחמת העולם הראשונה התאהבה אגאתה במיניור קריסטי המסחרר. הם נישאו, המיניור יצא לקרב בצרפת ונחטף גם אשתו החדשה, כמדי אחות רחמניה. הדרך מן התחבוסות הסטריליות אל עולם השוד והרצח נראתה ארוכה ביותר.

אגאתה כריסטי עשתה אותה בקלות מפליאה. ללא כל המלצה מכ בדת הופיעה במשרדי המודלים האנגליים, הציעה לפרסום את ספרה הראשון. רק המודל הששי הסכים להוציא לאור. היה זה רומן בלשי שנקרא מעשה סטילוו המסתורי. גיבור הספר היה גבר בלגי נמוך ושמן, בעל ראש דמוי-כדור ושכם עבה מסתלסל: הבלש הרקול פוארו. כיום הינו אחת הדמויות הידועות ביותר של עולם הרומן הבלשי, בעל שם שנינו נופל מזה של טרלוק הולמס האגדי.

אולי שש שנים תמימות כברו עד אשר הרגיש העולם בקיומו של הבלש משופע ההומור והמצמצק. היה זה בשנת 1926. על מדפי חנויות הספרים של לונדון הופיע רומן בלשי חדש, השביעי שנשא את חתימת אגאתה כריסטי. שמו היה הרצח של רוג'ר אקרווי. היו בו הסמנים הרגילים של רומן בלשי: רצח, כמה חשדים, הרקול פוארו ורוצח המתגלה ממש ברג האחרון. אולם עד היום מוכנים חובבי בלשות רבים להישבע כי מאז 1926 ועד 1955 לא יצא לאור העולם ספר שהעביר בהם צמרמורת כזו שאחזה אותם בשעת קריאת הרצח של רוג'ר אקרווי.

כרפס, שוטרים, עתונאים ותענומה

ספר זכה להצלחה מיידית, עובד למחזה תיאטרלי בו שיחק צ'רלס לוטון את תפקיד הבלש פוארו. זו אינך הדבר שנתן לאגאתה כריסטי פרסום העולה על כל חלומותיו של סופר מודרני.

בבוקר עצוב וערפלי של חודש דצמבר נעלמה אגאתה. מכוניתה נמצאה בצד דרך עפר כפרית. מהסופרת לא נותר כל סימן. האם נרצחה? האם נחטפה? או שמה רצתה להוכיח תיאוריה בלשית נועזת? לא היה עתון אחד באנגליה ובארצות הקוראית אנגלית שלא ניסה לפענח את התעלומה. המשטרה ערכה חיפושים מדוקדקים בכל רחבי בריטניה, הועיקה את שוטריה במושבות. עתונאים משולהבים שוטטו על פני מחוז סארי כולו, אשר בו נמצאה המכונית העזובה. הממשלה, במאמץ גלגות את עקבות הנפקדת היקרה, שכרה מכוניות פרטיות ואוירונות. פלוגות מתנדבים בעזרת כלברי גישוש וכלבריצי, יצאו אף הן לשטח. החיפוש נמשך שבועיים תמימים.

אז, ללא אוהרה מוקדמת, הופיעה שוב הסופרת האבודה. רופאים מלומדים העידו בכבוד-ראש כי הגברת כריסטי סבלה משך שבועיים אלה מאובדן זכרונה, לא ידעה להסביר את סוד העלמה.

האדמירל הצף שטבע

רצח של רוג'ר אקרווי היכה גלים גם בחוגים המקצועיים. המועדון הבלשי, מוסד אפוף מיסתורין בו התאגדו מחברי הספרות הבלשית, הטיל חרם על ספרה של אגאתה.

כזה של פרסומת

האת הנרי רייכנהק

רבים פנו אלי שאספר על דרכי באמנות הקריירה: פרסומת והפעלת דעת-הקהל. ובכן, הרי כמה פרשיות הצפות ברגע זה בזכרוני.

הרג הכותי נראה

אחת המשימות הראשונות שנטלתי על עצמי היתה להביא לפרסומת של מסעדה קטנה שהיה בה הכל, מלבד לקוחות. לאחר כמה וכמה התלבטויות צץ בראשי רעיון: נטלתי אגרסל שקוף מלא מים, העמדתי אותו בחלון הראווה של מסעדה ולידו קבעתי שלט "הרג הכותי נראה היחיד שנידוג חי". התקלחתם של האנשים שעמדו להתבונן בפלא זה הלכה וגברה. היו כאלה שנשבעו כי רואים הם את המעגלים שיוצא הדג הבלתי-נראה בימים.

כיוון שכן, הסתרתי באחת הפינות מאחורי חשמלי קטן שהעלה גלים קטנים על פני מים-אגרסל. "הנה הוא!" היה צועק הקהל, ואחר כך, ללא כל סיבה מיוחדת היה פונה לתוך המסעדה ומזמין ארוחה. העסקים עלו ופרחו, אולם בעל המסעדה לא יכול היה, כנראה, לעמוד בשפע מעין זה וכשניסה להגיש מנות של דגים בלתי-נראים — התפוצצה שלפוחית הפרסום.

אריה חי מסתובב בחדר

אך טבעי היה הדבר, שאני ועולם הבד התחדענו זה אל זה אהודי. הודי מנתי לבצע פרסומת לסרט רע שנקרא בשם: שובו של טרזן. כמה ימים לאחר מכן שכר פרופסור מזוקן חדר באחד מבתי-המלון המפוארים בניו-יורק וחתם ביספר-האורחים בשם "ס. ר. זון" וביקש עד מהרה להעלות לחדרו ארגז גדול המיופסן תר. בתוך הארגז היה, לאמיתו של דבר, אריה זקן נשורי-שיניים. כהזמנה נוספת, ביקש מר זון להביא אל חדרו 15 קילו בשר. המלצר המשתומם, שהביא את הבשר, חטף מבט אחד על הנעשה בחדר וברח כל-עור-ורחו-בו בזעקה גדולה: "אריה חי מסתובב בחדר". אז יצא מר זון בלוויית האריה דרך הניסה הראשית של המלון, גרם מייד להתעלפותן של שלוש נשים זקנות ולאזעקתם המיידית של מכביה-האש. מניה-זביה זכו מר זון והאריה שלו לכותרות-ענק ולפרסומת חנים בכל עיתוני העיר ושופרותיה. כשגילו, לבסוף, עורכי-העתונים כי היתה זו אך פריסומת לסרט בדרגה חמישית — היה כבר

עודם גרים

לפרסומת וזה עשרתו של אחד מיצרני הנעלים גרמתי בעזרת שכנוע בעל העסק להעלות את מחיר הנעלים מזה המקובל בחגיגות — 6.95 דולר למחיר של 12.95 דולר. הבעל לא האמין בדבר עד שהמציאות טפחה על פניו. הנחתי שני זוגות

נעלים, דומים לכל זה לזה, בחלון הראווה. השלט שנקבע ליום הודיע: "אין כל הבדל בין שני זוגות אלה. מחיר האחד — 6.95 דולר והשני — 12.95 דולר. אנו רוצים רק להיחלחל באיזה מחיר אתם מעדיפים לקנות."

שלוש מבין כל ארבע נשים שנכנסו לחנות, בחשדן מפני מרמה כלשהי, התעקשו לשלם דווקא 12.95 דולר.

ציואר הבקבוק

בד בבד עם התפתחותה של תעשיית הסרטים התפתחה גם תעשיית הפרסומת. כשנוסדה חברת הסרטים מסרו היה צורך בריכוז התעניינותם של היצרנים באותה חברה. לשם כך חוללתי במשך שנה תמימה מערכה שסיממיה המרכזית היתה: "היכולו לעמוד בזה?" — במה צריכים לעמוד? — זאת לא ידע איש, אף לא אני עצמי. אולם עקשנותי נשאה פרי. התעניינות היצרנים רוכזה בנקודה הרצויה וחברת מסרו קמה על רגליה.

כשהוטל עלי לפרסם מחזמר של ברוודוויי, שכרתי משאית ענקית שסובבה בעיר כשהיא נושאת משני צידיה באותיות ענק את שם המחזה ורמקול אדיר משמיע את גדולת המחזה לכל עבר. באחד ממרכזי התנועה הגדולים ביותר בעיר חל קלקיל "מקרי" במשאית. התנועה מכל הצדדים נעצרה לי

כמו כל אמנות. הולידה גם הפרסומת גאונים משלה. ששום דבר לא היה שגעוני מדי לדעתם כדי לצוד כותרות ראשיות עבור לקוחותיהם. אחד התחבלנים המבריקים ביותר במקצוע זה מספר ברשימה זאת על כמה ממעלליו שהוליכו שולל מיליוני בני-אדם שהאמינו לסיסמאות.

משך חצי-שעה והקהל הרב שהצטופף בעל כורחו הקשיב לדברי הרמקול. מקרה אחר ארע בעת שנשכרתי על-ידי שחקן קליפורני צעיר שלא עלה בידיו להשיג חוזה בארצו. נסעתי אתו לאנגליה, שם זכה למשרת שוער בתיאטרון לונדוני ידוע. בחצות לילה טיפסנו אל גג התיאטרון, החזנו את השלט המאיר וקבענו במקומו את שמו של אותו בחור. צילמנו ואת ההחלטה עד מהרה את הכל למקומו. עם צילום זה, כעדות יחידה, חזרנו לאמריקה ושכנענו את אחת מחברות הסרטים הגדולות כי בחור זה הינו אחד הכוכבים הידועים באנגליה. כך הפך השחקן הביש לאחד מגדולי הכוכבים.

מעשים מגונים

אחד ממבצעי הבולטים ביותר קשור בציור מדרגה שלישית שנשא את השם "בוקר בספטמבר". בעל חנות לחפצי אמנות ועתיקות בברודוויי ראה את האורייגנל בפאריס וסבר כי לתמונה זו יש סיכויים מסחריים טובים. הוא הזמין כמות דמויות של רפרודוקציות מאותה תמונה

בגדלים שיניים, שילם בתמורה למעלה מ-60 אלף דולר.

אולם הקהל לא נתן את עיניו באותו "בוקר בספטמבר". נראה היה שהסוחר נתקע בעסקי-ביש. הוזמנתי לסייע בידו. התוצאות נראו כבר לאחר 24 שעות.

את הרפרודוקציה הגדולה ביותר של "בוקר בספטמבר" תליתי בחלון החנות. לא-חר מכן שכרתי תריסר תלמידי בית-ספר וערכתי אתם חזרות קפדניות. מיהרתי מייד למשרד החברה הניו-יורקית לטוהר המידות. "אדוני הנשיא", צעקתי, "תמונה גסה מדי צגת בחלון ראוה בברודוויי ותלמידי בית-ספר עומדים ברגע זה ומתבוננים בה." ה'נשיא חטף את כובעו ורץ בעקבותי לאותה חנות.

כשהבחינו בנו הילדים מרחוק החלו, כפי שהוסכם בינינו קודם לכן, להצביע על ה'תמונה, לשרוק, לצחוק, לעשות העציות מגונות ולהשמיע גסויות. הנשיא זינק לתוך החנות כפר פצוע ובהזמינו את המשטרה הכניס את הסוחר המאיר לבית-הסוהר. עד שפגה ההתרגשות ושככה המולת הפרסומת, הפך ה"בוקר בספטמבר" לתמונה הידועה ביותר בארצות-הברית. נמכרו למעלה משני מיליוני העתקי התמונה.

הרג הקב

בשיטה דומה השתמשתי במטרה להפוך את הרומאן הזוהרתי שלושה שבועות לבסטי-סלר. שיגרתי מכתבי מחאה בעילום-שם לפקידיו-דואר שונים ברחבי הארץ כולה. לבסוף צויה המפקח הכללי של הדואר לאסור את העברתו של הספר באמצעות הדואר — והמכירה החלה. אחד המקרים המשעשעים ביותר התרחש בדרך זו:

אחד הסוחרים הגדולים פתח בייצור חדש לדגי אלתית. המחיר היה הוגן והדג היה מובחר. אך לרוע המזל היה צבעו של הדג המשומר לבן, תחת הצבע החרוד המקובל. למרות טעמי המשובח לא ניסה הקהל, ה'מורגל בדג החרוד, להביא את הדג הלבן אל חיקו. הסוחר עצמו בפני פשיטת-רגל.

הצלתי את המצב בדרך פשוטה למדי: הדפסתי משפט אחד ברור על כל קופסה של שימורים. בעזרת משפט זה הצלחתי למכור את כל המלאי תוך ארבעה חדשים ולגרסו כמעט לכל היריבים להפסדים בלתי משוערים. תוכנו של המשפט היה: "אנו נותנים אחריה גמורה שהאלתית שבקיפסה זו לא תחריד במשך הזמן."

דעת-הקהל

שיטות ואמצעים מעין אלה ש'תיארת לעיל אינם יפים למסחר בל-בד. לעתים קרובות מסייעים הם גם בתחום הפוליטיקה. אותם עשרות אלפי מכי תבי הערצה או מחאה, למשל, המגיעים ליסינאט בעיצומו של ויכוח, אינם תמיד ספוגי טאגיים כל כך כפי שניתן לשער. יודעי דבר יוכלו לספר לכם שדרישתו הספוגיטאגית של הקהל לבחירת חנדל חילקי, למשל, לנשיאות ארצות-הברית בשנת 1940 תוכננה צעד אחרי צעד ורגע אחר רגע בחיילתו של איש-כספים גדול ששה חדשים לפני שיצאה לאור.

אולם על אלה לא ארחיב את הדיבור הפ'עם. פקחו את עיניכם, רבותי, ותתקלו ב'דבר בעצמכם על כל צעד ושעל.